

Hatodik rész.

LOVAGIAS ÜGYEK JEGYZŐKÖNYVEL.

XX. FEJEZET.

A jegyzőkönyvekről általában.

A jegyzőkönyvek felvételénél katonai szempontból a következőket kell szem előtt tartani: A megbízottak mindig tüntessék fel a felek tiszti (tisztjelölti) rendfokozatát, mert ez az egész ügy elbírálására döntő hatállyal bír.

A jegyzőkönyveket a tárgyalások befejezése után a helyszínen azonnal alá kell írni és lezárni. Még a legegyszerűbbnek látszó ügyben sem szabad a jegyzőkönyv utólagos megszővegezésében megállapodni, mert ez mindig alig helyrehozható félreértésekre és utólagos vitákra ad okot.

Ha azonban a jegyzőkönyvet előzetes jóváhagyás végett a jogosult parancsnokhoz kell fölterjeszteni, a megbízottak a jegyzőkönyvet ne zárják már előre le azzal, hogy „Ezzel az ügy a lovagiasság szabályai szerint befejezést nyert”. Ezt a záradékot csak akkor kell a jegyzőkönyvbe fölvenni, mikor az elbírálásra jogosult parancsnok a tervezett elintéztést már jóváhagyta és a jegyzőkönyvet azzal a megjegyzéssel adta vissza, hogy az ügy elintézésével egyetért.

Ez alól kivételt csak azok az esetek képeznek, midőn a tisztt ellenfele nem tartozik a becsületügyi eljárás hatálya alá és a lovagias ügy végleges befejezését követeli. Ez jogá-

ban áll és ez esetben a jegyzőkönyv lezárandó, az ügy a lovagiasság szabályai szerint befejezettnek nyilvánítandó és csak azután terjesztendő fel az elbírálásra jogosult parancsnokhoz. A tisztt ellenfele nem szólítható fel arra, hogy vesse magát alá a Becsületügyi Szabályzat határozványainak és így jogosan kívánhatja ügyének késedelem nélküli akár jegyveres úton való befejezését.

Tisztt megbízottaknak lovagias ügyek békés befejezéséhez, illetőleg lezárásához az elbírálásra jogosult parancsnok előzetes hozzájárulását a 35. pontban foglalt kivételektől eltekintve, megszerezniök nem kell.

Az általuk elintézt ily lovagias ügy jegyzőkönyvének — mindkét fél egy-egy megbízottja által hitelesített — másolati példányát azonban a rangban legidősebb megbízott a tisztt álláskövetelmények szempontjából szükséges felülbírlás végett a rangban legidősebb fél jogosult parancsnokához utólag előterjeszteni köteles.

A megbízottak egyoldalúan fölvelt jegyzőkönyvben határozottan tüntessék fel, hogy a jegyzőkönyv egy másolati példányát az ellenfélnek postai térít-vevényes ajánlott levélben megküldték.

Az A—46. Becsületügyi Szabályzat Függelék szerint a megbízottaknak a tényállást teljesen föl kell deríteniök és az elintéztést jegyzőkönyvbe kell foglalniök. Ezzel szemben a megbízottak sokszor az egymásközt nézeteltéréseknel a jegyzőkönyvet lezárják és fölterjesztik. Ez ellenkezik a fenti szabályokkal, mert az ellentétüket a tárgyalások folyamán (szükség szerint párbajbírótság útján) a megbízottaknak kell tisztázni.

Kivételesen és csak tisztek között felmerült ügyben, ha az ügynek különös nagy terjedelme, vagy kuszáltsága, avagy hivatalos eljárással való összefüggése következtében a megbízottak bonyodalmak elkerülése végett a jogosult parancsnok irányítását, vagy a tényállásnak a büv. által való felderítését egyhangúlag szükségesnek tartják, avagy

ha a megbízottak között felmerült véleménykülönbség eldöntésére a párbaj, vagy döntőbírótság nem látszik alkalmasnak: kell a jegyzőkönyvet a jogosult parancsnokhoz felterjeszteni.

Tisztnak bü. eljárás alá nem tartozó személlyel felmerült hasonló ügyét a megbízottként működő tisztek még ilyen körülmények között is csupán a párbajkodex szabályai szerint intézhetik, mert bü. eljárás alá nem tartozó személy ügyében katonai parancsnokság, vagy bü. szerv sem döntésre, sem irányításra nem hivatott.

A rangidősebb megbízott legyen figyelemmel arra, hogy a jegyzőkönyvet az érdekelt fél elbírálásra jogosult parancsnokához terjessze fel, tehát nem a honvéd állomásparancsnoksághoz vagy a legközelebbi becsületügyi választmányhoz, Vitézi Székhez vagy más hatósághoz. A Becsületügyi Szabályzatban több ízben előfordul az a kitétel, amely az elbírálásra jogosult parancsnokot említi. Ez alatt azt a parancsnokot kell érteni, aki az érdekelt fél ügyében a becsületügyi eljárás elrendelésére jogosult. Hogy kik azok a parancsnokok, azt az A—46. Becsületügyi Szabályzat 6. §. 2. pontja minden kétséget kizáróan megállapítja.

Honvéd tisztviselők és tisztviselőjelöltek ügyeiben a honvédelmi miniszter gyakorolja a jogosult parancsnok jogkörét.

Tiszt és honvéd tisztviselő (tisztviselőjelölt) közt felmerült lovagias ügyben a tiszt jogosult parancsnokán kívül a honvéd tisztviselőre nézve a jogosult parancsnok jogkörét gyakorló honvédelmi miniszter is elbírálja az ügyet.

Általános elvül szolgáljon, hogy a becsületügyi eljárás megindítására jogosultak:

1. a csapattestparancsnok a csapattest állományába tartozó főtisztek ügyében,
2. a hadtestparancsnok a hadtestparancsnokság és alárendelt alakulatai állományába tartozó törzstisztek és főtisz-

tek ügyében, kivéve azokat a főtiszteket, akik valamely ezred vagy önálló osztály állományába tartoznak,

3. a csendőrség, a légierők és a folyamierők állományába tartozó törzstisztek ügyében a csendőrség felügyelője, illetve a légierők, folyamierők parancsnoka,

4. a m. kir. honvéd vezérkar főnöke, tábornokok és csapatparancsnokok ügyében.

Vitás esetekben a honvéd Vezérkar Főnöke dönti el, hogy ki a jogosult parancsnok.

A rangidősebb megbízott a jegyzőkönyvet mindig közvetlenül terjeszti fel pontos lakáscímének megadása mellett. Mert a választ is közvetlenül lakására címezve fogja megkapni.

A lovagias ügyben érdekelt tisztek fontos kötelessége, hogy az ügy befejeztével a megbízottaiktól átvett jegyzőkönyvet saját érdekükben, mint a lovagias ügy elintézésére vonatkozó egyedüli és fontos okmányt jól őrizzék meg. Az érdekelt felek sokszor az illetékes becsületügyi szervek előtt csakis a megőrzött jegyzőkönyvvel igazolhatják évek múltán is, hogy ügyük a lovagiasság szabályai szerint nyert elintéztést.

Ugyanazon felek képviseletében eljár ugyanazon megbízottak a köztük bármely tekintetben létesült megállapodásokat, kölcsönös egyetértéssel megváltoztathatják. Ha az ílymódon történt változtatás az előbb létrejött megállapodással vagy megállapodásokkal ellenkezik, az előző jegyzőkönyvet meg kell semmisíteni és hogy ez megtörtént, arra az új jegyzőkönyvben utalni kell.

Megtörténik, hogy a megbízottak a párbajkodex szabályait helytelenül értelmezve, vagy azokat figyelmen kívül hagyva, oly jegyzőkönyvet vesznek fel, amely a felek érdekeit sérti. Ha később a jegyzőkönyvet fölvetett ugyanazok a megbízottak tévedésüket belátják, jogosultak felük becsülete érdekében a már fölvetett jegyzőkönyvet megsemmisíteni és új jegyzőkönyvet fölvenni. Ha időközben a megbí-

zottak változtak volna, a már fölvelt jegyzőkönyv megsemmisítése csak a régi megbízottak hozzájárulásával lehetséges, mert a jegyzőkönyv megsemmisítésére csak azok lehetnek jogosultak, akik azt fölvezték. Különleges esetekben (megbízottak időközbeni elhalálása stb.) párbajbíróság döntését kell kikérni.

Minden lovagias ügy elintézésénél feltétlenül jegyzőkönyvet kell fölvenni.

Valamikor még Chatauvillard idejében, nem volt ismeretes a párbajjegyzőkönyv. Sőt a Bolgár-féle kódex 1880. évi kiadásában sem tesz említést a jegyzőkönyvekről. Franciaországból vettük később mi is át a párbajügyek elintézésének reformját, a jegyzőkönyvezést.

Sokáig egész a legutóbbi évekig, erősen tartotta magát az a nézet, hogy a párbajügyeket, sőt párbajokat is le lehet folytatni jegyzőkönyvek nélkül.

Az évszázados tapasztalatok azonban arra a konklúzióra vezettek, hogy bármilyen természetű becsületügyben igen tanácsos jegyzőkönyvet fölvenni. Ma pedig szabályként állíthatjuk oda, hogy minden becsületügy elintézésének elmaradhatatlan kelléke az alaposan megszerkesztett jegyzőkönyv.

A modern párbajkódexekben már igen fontos szerepet játszanak a jegyzőkönyvek és mindenütt támpontokat találunk azok helyes megszerkesztésére.

Mi tehát elfogadjuk szabályként, hogy lovagias ügyet csakis jegyzőkönyv alapján lehet elintézni. Tiszteknél kötelező a jegyzőkönyv felvétele, mert azt az illetékes parancsnokhoz kell felterjeszteni. Ezt a szabályt a következő érvekkel lehet alátámasztani:

A jegyzőkönyv felvételének kényszere mindennemű elhamarkodott lépéstől tart vissza minket.

A feleknek biztosítékot nyújtunk, hogy lovagias ügyük lelkiismeretes tárgyalás alá vétetett.

Igazolják a segítők, akár évek múltával, hogy szabályszerűen jártak el.

Mindenféle utólagos viszálykodásnak, vélemény- és nézeteltérésnek elejét vesszük.

Ha az ügy bármily kimenetelű párbaj miatt a bíróság elé kerülne, a segítők írásbeli bizonyítékot nyújthatnak, hogy szabályszerűen és emberbaráti módon jártak el.

Végül, sokszor évek múlva is valamelyik fél abba a helyzetbe juthat, hogy okmányilag igazolni köteles becsületbeli ügyének lovagias gondolkodású férfihez méltó elintézését.

Nézeteltérések uralkodnak az a téren is, vajjon a jegyzőkönyvek csak általánosságban, vagy egész részletesen vétessenek-e fel.

Megállapíthatjuk, már az előbb felsorolt érvekből kifolyólag is, hogy helyesebb a legrészletesebb jegyzőkönyv felvétele. A segítők úgyszólván minden lépésükről vegyennek fel jegyzőkönyvet. A megtörtént sértéseket is részletezzük és ismételjük lehetőleg szó szerinti. Ez lehet kellemetlen — de szükséges. Általában a jegyzőkönyv hű tükre legyen az egész lovagias ügy lefolytatásának. A sértés pillanatától a befejezésig.

Az egyes becsületbíráskodási fórumok jegyzőkönyvi mintái az illető fejezetekben találhatóak meg. Itt csupán hat mintát közlünk.

Tisztek között fegyverbíróági ítélet alapján kardpárbajjal elintézett lovagias ügynél.

Tisztek közötti lovagias ügynek jegyzőkönyve.

Békés úton, jegyzőkönyvi bocsánatkéréssel elintézett lovagias ügynél. (Az ellenfeleknek nincs semmiféle kapcsolatuk a honvédséggel.)

Békés úton, személyes bocsánatkéréssel végződő lovagias ügynél. (Az ellenfeleknek nincs semmiféle kapcsolatuk a honvédséggel.)

Kardpárbajjal végződő lovagias ügynél. (Az ellenfeleknek nincs semmiféle kapcsolatuk a honvédséggel.)

Pisztolypárbajjal végződő lovagias ügynél. (Ellenfelek egy tiszt és egy becsületügyi eljárás alá nem tartozó személy.)

A jegyzőkönyveket kettő, tiszteknél három példányban kell készíteni, miután az ellenfelek egy-egy példánnyal látandók el, egyet pedig a jogosult parancsnokhoz kell elbírálásra felterjeszteni.

Végül megjegyezzük, hogy ezek a minták semmiesetre sem sablonok, mert ahány ügy, annyiféle jegyzőkönyv.

Tisztek között fegyverbíróági ítélet alapján kardpárbajjal elintézett lovagias ügy jegyzőkönyve.

JEGYZŐKÖNYV.

Felvétetett Budapesten, 1940. évi október hó 3-án délután 5 órakor az Országos Tiszti Kaszinó kis tanácstermében Fazekas György gazdasági főtanácsos, magyar királyi 1. huzárezredbeli tartalékos őrnagy és Berkey Géza földbírtokos, magyar királyi 1. honvéd gyalogezredbeli tartalékos hadnagy urak között fölmerült lovagias ügyben.

Megjelentek: Fazekas György úr megbízásából Kiss Béla ezredes (m. kir. I. honv. hadtestparancsnokság) és Nagy István alezredes (m. kir. 1. honv. utászzászlóalj) urak. Berkey Géza úr megbízásából Hangos Imre képviselő, tartalékos tüzérfőhadnagy (m. kir. 6. honv. tüzérosztály) és Csendes László nyugalmazott államtitkár urak. A megbízottak megállapodtak, hogy a Sgardelli-féle párbajködex alapján tárgyalnak.

Fazekas György úr megbízottai felük nevében lovagias elégtételt kérnek Berkey Géza megbízottaitól felüket Berkey úr részéről ért kétrendbeli sértésért.

A megbízottak egyhangúlag a következő tényállást alapítoták meg: Fazekas György úr sógora, dr. Sólom-

váry Henrik ügyvéd úr Szegeden való tartózkodása alkalmával a városházán találkozott Berkey Géza úrral, aki szintén sógora Fazekas György úrnak. A két úrnak családi vonatkozású beszélgetése folyamán Berkey Géza úr éles kritika tárgyává tette dr. Sólomváry Henrik úr előtt sógorának, Fazekas György úrnak magatartását. Dr. Sólomváry Henrik ügyvéd úr Budapestre visszatérve közölte sógorával, Fazekas György úrral, hogy a szegedi beszélgetés folyamán sógora, Berkey Géza úr őróla a következő kijelentést tette: „Már több ízben megintem Fazekasnak, hogy őt közönséges szédelő gazembernek tartom és hiába várom, hogy mikor fog ezért engem felpofozni!” A beszélgetés vége felé pedig kijelentette: „Mondd meg Fazekasnak, hogy az Uri Kaszinóból ki fogom záratni és a napokban teszek ellene kivolvózási indítványt, mert kártyaadósságait nem fizette ki”.

Berkey Géza úr megbízottai ezzel szemben kijelentik, hogy felük a családias jellegű indulatos beszélgetés folyamán használt ugyan ehhez hasonló értelmű szavakat és tett ilyen vonatkozású kijelentéseket, de nem azzal a szándékkal, hogy sógora, Sólomváry Henrik úr azt tovább adja. Mindenesetre azonban vállalja a felelősséget tett kijelentéseiről a hozzáfűzéssel, hogy időközben meggyőződést szerzett arról, miszerint Fazekas György úr kaszinóbeli kártyaadósságait már kifizette. Egyéb megjegyzései pedig a válasszal kapcsolatban nővérével szemben tanúsított magatartására vonatkoznak.

Fazekas György úr megbízottai tudomásul veszik a fenti kijelentést azzal a hozzáfűzéssel, hogy az érdemben nem változtatták meg a megtörtént sértéseken.

A megbízottak egyhangúlag megállapítják, hogy harmadfokú sértés történt és a sértett fél jogai Fazekas György urat illeti meg.

Közöljék ötérai tárgyalás folyamán az ügy minden oldalról megvilágított, minden békés úton való megoldás mó-

dozata megbeszélés tárgyát képezte, de a tárgyalások folyamán kiünt, hogy a békés megoldás lehetetlen és azt teljesen el kellett ejteni.

A sértett fél, Fazekas György úr megbízottai a párbaj fegyverének a pisztolyt ajánlják. Berkey Géza úr megbízottai, tekintettel a felek sógori kötelékére, továbbá arra, hogy ezen sértő kijelentések családi vonatkozású viszálykodás közben hangzottak el, a párbaj fegyveréül a kardot ajánlják. Fazekas György úr megbízottai ragaszkodnak a pisztolypárbajhoz a sértések súlyosságára való tekintettel, mert nem fogadhatják el a sógori viszonyt vérbeli rokonai köteléknek és a sértések súlyosságát semmiképp sem enyhíti, hogy a viszálykodás családi.

Miután a megbízottak a párbaj fegyverében megállapodni nem tudtak, Berkey Géza úr megbízottai fegyverbírórság összehívását ajánlják fel. Fazekas György úr megbízottai ezt az ajánlatot kötelességszerűen elfogadják. A megbízottak egyhangúan megállapítják, hogy ezek után az ügy a fegyverbírórság döntése elé fog utaltatni. A megbízottak ezután egyhangúlag megszövegezik a fegyverbírórság elé terjesztendő kérdőpontot, mely a következőképpen hangzik:

Jelen ügy, tekintettel a felek sógori voltára, de egyúttal tekintettel az elhangzott igen súlyos sértésekre is, kardpárbajjal vagy pisztolypárbajjal intézhető el?

A megbízottak az írásbeli kötelező nyilatkozatot a párbajbírórság tagjainak kötelesek átadni.

Fazekas György úr megbízottai a maguk részéről fegyverbírórsági tagul öttevényi Bönyrétalapy Gábor tábormok urat, Berkey Géza úr megbízottai pedig győrszentiváni Vének Gábor ezredes urat jelölik, tekintettel arra, hogy mindkét fél tartalékos tiszt és az A—46. Becsületügyi Szabályzat alapján fegyverbírórság tagjaiul a tiszt megbízottai csakis tényleges vagy a tényleges állományból származó nyugalmazott állományú tisztet hozhatnak javaslatba, illetve választanak.

A megbízottak az alábbi nyilatkozatokat sajátkezűleg aláírták és a fegyverbírórság tagjainak át fogják adni.

NYILATKOZAT.

Alulírottak, mint Fazekas György úr megbízottai kijelentjük, hogy a Fazekas—Berkey lovagias ügyben összeült fegyverbírórság ítéletét feltétlenül elfogadjuk és magunkra nézve kötelezőnek ismerjük el.

Kijelentjük, hogy ezen nyilatkozat megtagadása egyértelmű a párbajbírórságtól való visszalépéssel, illetve a lovagias elégtétel megtagadásával.

Budapest, 1940. évi október hó 3-án.

Kiss Béla ezredes s. k.

Nagy István alezredes s. k.

NYILATKOZAT.

Aulírottak, mint Berkey Géza úr megbízottai kijelentjük, hogy a Fazekas—Berkey lovagias ügyben összeült fegyverbírórság ítéletét feltétlenül elfogadjuk és magunkra nézve kötelezőnek ismrjük el.

Kijelentjük, hogy ezen nyilatkozat megtagadása egyértelmű a párbajbírórságtól való visszalépéssel, illetve a lovagias elégtétel megtagadásával.

Budapest, 1940. évi október hó 3-án.

Csendes László nyug. államtitkár s. k.

Hangos Imre képv., tart. főhad. s. k.

Egyéb sem szóbelileg, sem írásban nem határozottatott.

Kmf.

Kiss Béla ezredes s. k.

Nagy István alezredes s. k.

mint Fazekas György úr megbízottai.

Hangos Imre képv., tart. főhad. s. k.

Csendes László nyug. államtitkár s. k.

mint Berkey Géza úr megbízottai.

FOLYTATÓLAGOS JEGYZŐKÖNYV.

Felvétetett Budapesten, 1940. évi október hó 10-én délután 5 órakor az Országos Tiszti Kaszinó kis tanácstermében.

A megbízottak megállapítják, hogy a kért fegyverbíró-sági döntés a mai napon megérkezett és a következőképpen hangzik:

JEGYZŐKÖNYV.

Felvétetett Budapesten, az Országos Tiszti Kaszinó írószobájában 1940. évi október hó 6-án délelőtt 11 órakor Fazekas György és Berkey Géza urak között fölmerült lovasias ügyben felkért fegyverbíró-ság által.

Fazekas György úr megbízottai részéről öttevényi Bönyréталы Gábor tábornok úr, Berkey Géza úr megbízottai részéről pedig györszentiváni Vénéky Gábor ezredes úr jelentek meg, mint felkért fegyverbírák.

A fegyverbíró-ság elnökéül egyhangú határozattal felkért Alsóvámosy Gida lovassági tábornok úr öngyméltó-sága jelent meg.

A jegyzőkönyv vezetésével Vénéky ezredes úr bíztatik meg.

A lovasias ügyben fölvetett jegyzőkönyv és csatolt nyilatkozatok alapján Bönyréталы Gábor tábornok úr ismertette a tényállást és a fegyverbíró-sághoz intézett kérdést.

A fegyverbíró-ság tanácskozás után egyhangúlag a következő ítéletet hozta:

A lovasias ügy kardpárbajjal intézendő el.

Ezt a határozatot az elnök a megbízottak előtt élőszóval kihirdette.

Az ítélet egy-egy példánya a felek megbízottainak átadatott.

enesei Alsóvámosy Gida lovassági tábornok s. k.
a fegyverbíró-ság elnöke.

öttevényi Bönyréталы Gábor tábornok s. k.
györszentiváni Vénéky Gábor ezredes s. k.

a fegyverbíró-ság tagjai.

A megbízottak ezek után a párbaj fegyveréül a kardot választották. Közös megegyezés alapján megállapítatik, hogy a párbaj könnyű olasz párbajkardokkal, harcképtelenségig folytatandó. Nyak-, csukló- és hónaljbandázs. Szúrás kizárva. A párbajt Kiss Béla ezredes úr vezeti. Helyszín a kelenföldi honvéd gyalogsági laktanya tiszti vívóterme. Időpont az illetékes katonai parancsnok jóváhagyó döntése után fog megállapíttatni.

Ezen jegyzőkönyvnek a magyar királyi budapesti 1-ső honvéd hadtest parancsnoksághoz való fölterjesztésével az A-46. Becsületügyi Szabályzat Függelék VI. fejezet 36. pontja értelmében mint a katonai megbízottak rangban legidősebbike, Kiss Béla ezredes úr bíztatott meg.

Kmf.

Kiss Béla ezredes s. k.
Nagy István alezredes s. k.

mint Fazekas György úr megbízottai

Hangos Imre képv., tart. főhad. s. k.
Csendes László nyug. államtitkár s. k.
mint Berkey Géza úr megbízottai.

*A magyar királyi budapesti I-ső honvéd hadtest
Parancsnokságának*

Budapest, IV.,

Veres Pálné-utca 1.

Budapest, 1940. október hó 11-én.

Fazekas György gazdasági főtanácsos, magyar királyi I. huszárezredbeli tartalékos őrnagy és Berkey Géza földbirtokos, magyar királyi I-ső honvéd gyalogezredbeli tartalékos hadnagy urak között fölmerült lovagias ügyben szerkesztett jegyzőkönyveket, valamint a fegyverbíróság döntését mint a rangban legidősebb megbízott az A—46. Becsületügyi Szabályzat Függelék VI. fej. 36. pontja értelmében fölterjesztem.

Kiss Béla ezredes s. k.

Budapest, VII., Baross-tér 20. I. 1.

Telefon: József 311—32.

M. kir. budapesti I. honv. hadtest pság.

Érkezett:

Budapest, 1940. október hó 12-én.

2178. eln. VIII.

fbü. 1940.

./. melléklet.

Lássa becsületügyi előadó.

Kézjegy.

M. kir. budapesti I. honvéd hadtest parancsnokság.

2178. eln. VIII.

fbü. 1940.

Fazekas György tart. őrnagy és

Berkey Géza tart. hadnagy közötti

lovagias ügy.

Méltóságos

Kiss Béla magyar királyi ezredes úrnak

Budapest,

VII., Baross-tér 20. I. 1.

Budapest, 1940. október hó 15-én.

Az A—46. Becsületügyi Szabályzat Függelék VII. fejezet 40. pontja értelmében a lovagias elintézésnek szabad folyást engedek.

Vitéz Pusztasomorjay altábornagy s. k.
hadtestparancsnok.

FOLYTATÓLAGOS JEGYZŐKÖNYV.

Felvétellett Budapesten, 1940. évi október hó 20-án az Országos Tiszti Kaszinó kis tanácstermében.

A megbízottak tudomásul veszik a magyar királyi budapesti I. honvéd hadtest parancsnokságnak f. é. október hó 15-én kelt 2178/Eln. VIII. fbü. számú rendeletét, amelyben a Becsületügyi Szabályzat értelmében a lovagias elintézésnek szabad folyást engedett. Miután a megállapított feltételek szerinti kardpárbaj lefolytatásának immáron akadálya nincsen, a megbízottak egyhangúlag megállapodnak,

hogy a karpárbaj időpontja 1940. évi október hó 21-én 13 órakor.

Kmf.

Kiss Béla ezredes s. k.

Nagy István alezredes s. k.

mint Fazekas György úr megbízottai.

Hangos Imre képvis., tart. főhad. s. k.

Csendes László nyug. államtitkár s. k.

mint Berkey Géza úr megbízottai.

FOLYTATÓLAGOS JEGYZŐKÖNYV.

Felvétetett Budapesten, 1940. évi október hó 21-én 14 órakor a kelenföldi honvéd gyalogsági laktanya tisztí vívótermében.

Fazekas György és Berkey Géza urak között a párbaj a megállapított feltételek értelmében a békítési kísérlet megtétele és a párbaj feltételeinek felolvasása után megtörtént. Az ötödik összecsapás után mindkét fél egyszerre megsebesült és pedig mindkét fél a jobboldali halántékon, a szemöldök magasságában, a fül felett áthaladó körülbelül 8 cm. hosszú vágást kapott.

A vezetőség a párbajt mindkét fél harcképtelensége alapján befejezettnek nyilvánította ki.

A felek nem békültek ki.

Ezzel az ügy a lovagiasság szabályai szerint befejezést nyert.

Kmf.

Kiss Béla ezredes s. k.

Nagy István alezredes s. k.

mint Fazekas György úr megbízottai.

Hangos Imre képvis., tart. főhad. s. k.

Csendes László nyug. államtitkár s. k.

mint Berkey Géza úr megbízottai.

Dr. Fehértóy János orvos.

Dr. Bezi Béla orvos.

Tisztek közötti lovagias ügy jegyzőkönyve.

JEGYZŐKÖNYV.

Felvétetett Kassán, a tisztí étkezde olvasótermében, 1940. évi október hó 18-án 20 órakor, Lassú Béla főhadnagy és Sebess Geyza hadnagy urak (mindketten a m. kir. 106. kassai honvéd gyalogezerredben) között fölmerült lovagias ügyben.

Megjelentek: Lassú Béla főhadnagy úr megbízásából: Sólyom József és Sas József m. kir. kassai 106. honvéd gyalogezerredbeli százados urak. Sebess Geyza hadnagy úr megbízásából: Erdő József és Mező József m. kir. kassai 106. honvéd gyalogezerredbeli főhadnagy urak. A megbízottak megállapodtak, hogy a Sgardelli-féle Párbajködex alapján tárgyalnak.

Rövid tanácskozás után a megbízottak egyhangúlag a következő tényállást állapították meg. Folyó hó 17-én a Bankó-hegyen rendezett kirándulás alkalmával a Kassai Testedzők Köre táncmulatságot rendezett. Lassú főhadnagy úr egy helybeli úrléánnyal táncolta a négyes utáni csárdást. Sebess hadnagy úr az illető hölgyhöz lépett és táncra kérte fel, de Lassú főhadnagy úr azzal a megjegyzéssel: „Óhó, majd egy fél óra múlva“, a hölgygel egy hirtelen mozdulattal a táncolók soraiba sodródott. Körülbelül tíz perc múlva Sebess hadnagy úr újból felkérte az illető úrhölgyet, kit Lassú főhadnagy úr a tánc hevében majdnem erőszakkal akadályozott meg abban, hogy tőle a táncot megköszönve, Sebess hadnagy úrral folytassa a csárdást. Erre Sebess hadnagy úr Lassú főhadnagy úrhoz fordult: „Főhadnagy úr már másodszer akadályoz meg abban, hogy Pannikával táncoljak!“ Lassú főhadnagy úr így válaszolt: „Ecsém, majd ha megnőtt a bajuszod!“ és egy „sohse halunk meg, most kezdődik!“ kiáltással eltáncolt a hölgygel.

Sebess hadnagy úr szótlanul meghajtotta magát, a táncteremből azonnal távozott és otthonába tért.

Sebess hadnagy úr a főhadnagy úr ezen magatartását magára nézve sértőnek találta és ma délelőtt megbízottai útján Lassú főhadnagy úrtól lovagias elégtételt kért.

A megbízottak egyhangúlag megállapítják, hogy elsőfokú sértés történt és a sértett fél jogai Sebess Geyza hadnagy urat illetik meg.

Lassú főhadnagy úr megbízottai felük nevében kijelentik, hogy Lassú főhadnagy urat, kit egyébként a legösszintébb bajtársi viszony köt Sebess hadnagy úrhoz, valóban semmiféle sértő szándék nem vezérelte és kizárólag a táncmulatság emelkedett hangulatában feledkezett meg magáról. Igazán sajnálja, hogy önkéntelenül is egyik kedves bajtársát minden szándékosság nélkül megbántotta és tőle bocsánatot kér.

Sebess hadnagy úr megbízottai ezen felajánlott lovagias elégtételt elfogadják.

Egyéb nem határozottat.

Ezzel az ügy a lovagiasság szabályai szerint befejezést nyert.

Ezen jegyzőkönyvnek az ezredparancsnoksághoz való utólagos fölterjesztésével az A—46. „Becsületügyi Szabályzat“ Függelék VI. fejezet 34. pontja értelmében, mint a megbízottak rangban legidősebbike, Sólyom József százados úr bízott meg.

Kmf.

Lassú Béla főhadnagy úr megbízottai:

Sólyom József százados s. k.

Sas József százados s. k.

Sebess Geyza hadnagy úr megbízottai:

Erdő József főhadnagy s. k.

Mező József főhadnagy s. k.

A m. kir. kassai 106. honvéd gyalogezred
parancsnokságának

Kassa.

Kassa, 1940. október hó 19-én.

Lassú Béla főhadnagy és Sebess Geyza hadnagy urak között fölmerült lovagias ügyben szerkesztett jegyzőkönyvet, mint a rangban legidősebb megbízott, az A—46. Becs. Szab. Függelék VI. fejezet 34. pontja alapján fölterjesztem.
Sólyom József százados.

M. kir. kassai 106. honv. gy. ezred

Érkezett! Kassa, 1940. október 19-én.

211. sz.

K. t. 1940.

melléklet

Pad ezredes
ezredparancsnok.

Tekintetes

Sólyom József százados úrnak

Kassa.

Kassa, 1940. október hó 19-én.

Az A—46. Becs. Szab. Függelék VII. fej. 40. pontja értelmében értesítem, hogy a lovagias elintézését elbíráltam és észrevételem nincsen.

Pad ezredes
ezredparancsnok.

Békés úton, jegyzőkönyvi bocsánatkéréssel elintéztet
lovagias ügynél.

(Az ellenfeleknek nincs semmiféle kapcsolatuk
a honvédséggel.)

JEGYZŐKÖNYV,

felvetetet Budapesten, 1942. évi február hó 4-én dél-
után 1 órakor a Nagy Casino társalgószobájában dr. S. M.
ügyvéd és V. J. városi tanácsjegyző urak között fölmerült
lovagias ügyben.

Megjelentek: dr. S. M. úr megbízásából: A. G. őrnagy
és H. S. százados urak. V. J. úr megbízásából: dr. V. S. és
dr. S. B. urak.

A megbízottak megállapodtak, hogy a Sgardelli-féle
Párbajkódex alapján tárgyalnak.

Rövid tanácskozás után a megbízottak egyhangúlag a
következő tényállást állapították meg: Folyó hó 3-án az
esti órákban dr. S. M. úr a városi Nagy Casino női szalon-
jában tiszteletteljesen üdvözölte V. J.-né úrasszonyt. Őnagysága a köszöntést tünetőleg és szándékosan nem fogadta.

Dr. S. M. úr ezt magára nézve sértőnek találta és még
aznap este V. J. úrtól lovagias elégtételt kért.

V. úr megbízottai kijelentik, hogy V.-né Őnagysága S.
doktor úr köszöntését tényleg azért nem fogadta, mert az
esetet megelőző nap délutánján nővérével a városi kertben
sétálva, találkozott S. doktor úrral, aki egy járásbíró társa-
ságában ment. Az S. doktor úr társágában lévő járásbíró
a találkozásnál Őnagyságát köszöntötte, de S. doktor úr ezt
elmulasztotta. Ezt Őnagysága szándékosságnak tekintette és
ezért másnap a Casino szalonjában S. doktor úr köszöntését
sértődötten nem fogadta.

S. doktor úr megbízottai kijelentik, hogy felük a vá-
rosi kertben történt találkozásról mitsem tud. Tehát kizá-
rólag sajnálatos elnézésből történhetett, hogy Őnagyságát

ez alkalommal nem köszöntötte. Őnagyságával személyes
ismeretségben van, már évek óta minden alkalommal és
mindenütt tiszteletteljesen köszöntötte. De megdönti a szán-
dékosságnak még csak a gyanuját is az a tény, hogy a rá-
következő napon is, a Casino női szalonjában kézsókjainak
nyilvánítása mellett illető tisztelettel üdvözölte. S. doktor
mélyen sajnálja, hogy Őnagyságának a városi kertben törté-
tént találkozása alkalmával félremagyarázásra szolgáltatott
okot.

A megbízottak egyhangúlag megállapítják, hogy első-
fokú sértés történt és a sértett fél jogai dr. S. M. urat ille-
tik meg.

V. úr megbízottai ezek után kijelentik, hogy V.-né
Őnagysága nem sértő szándékból nem fogadta a köszöntést,
hanem a városkerti találkozó befolyása alatt pillanatnyi
felindultságában tette azt. V. úr pedig a maga részéről lo-
vagias kötelességének tartja, hogy felesége nevében S. dok-
tor úrtól bocsánatot kérjen.

S. doktor úr megbízottai ezen nyilatkozatot elégtétel-
képen elfogadják.

Egyéb nem határozottatott.

Ezekután mindkét fél képviselői kijelentik, hogy az
ügy a lovagiaság szabályai szerint befejezést nyert.

Kmf.

V. J. úr megbízottai:

Dr. V. S. rendőrfogalmazó s. k.
Dr. S. B. városi jegyző s. k.

Dr. S. M. úr megbízottai:

A. G. őrnagy s. k.
H. S. százados s. k.

Békés úton, személyes bocsánatkéréssel elintézett
lovagias ügynél

*(Az ellenfeleknek nincs semmiféle kapcsolatuk
a honvédséggel.)*

JEGYZŐKÖNYV,

felvétel Budapest, 1942. évi június hó 28-án 16 órakor az Egyesült Regatta Otthon írószobájában Veér Gedeon udvari tanácsos, a „Quarnero“-bank vezérigazgatója és Bokrossy Camillo nyug. felügyelő urak között fölmerült lovagias ügyben.

Megjelentek: Veér vezérigazgató úr megbízásából: Hoppe Richárd nyug. altábornagy és Wothan Alfréd nyug. tábornok urak. Bokrossy nyug. felügyelő úr megbízásából: Dedek-Simonyi Geyza őrnagy és Molya Bertalan százados urak.

A megbízottak megállapodtak, hogy a Sgardelli-féle Párbajkódex alapján tárgyalnak.

Rövid tanácskozás után a megbízottak egyhangúlag a következő tényállást állapították meg:

Bokrossy Camillo nyug. felügyelő úr nővére Bokrossy Izabella úrléány, 1941. október havában Veér Gedeon udvari tanácsos bankvezérigazgató úrnál mint titkárnő, irodai alkalmazást vállalt. Ezen minőségben a vezérigazgató úr előszobájában nyert elhelyezést, de szolgálati okokból több-ízben kénytelen volt a vezérigazgató urat magánlakásán is fölkeresni, mely alkalommal a vezérigazgató úr neje ömél-tóságával is megismerkedett.

A hosszabb együttlét folyamán Veér vezérigazgató úr nevezett úrléánnyal szemben különböző alkalmakkor és különböző körülmények között idegességében néha oly érzé-
gős kifejezéseket tett, hogy az igen érzékeny és finom lelkű úrléány ezekért mélyen megbántva érezte magát. Bár női hozzátartozói előtt erről többízben sírva panaszkodott,

fivére előtt ezen körülményről soha még említést sem tett. Bokrossy nyug. felügyelő úr csak f. hó 26-án szerzett elke-
seredett nővére részéről részletes tájékoztatást.

Bokrossy nyug. felügyelő úr a fenti tényállás alapján a nővérén tett sérelmeket magáévá tette és még azon nap Veér vezérigazgató úrtól lovagias elégtételt kért megbízot-
tai útján.

A megbízottak egyhangúlag megállapítják, hogy má-
sodfokú sértés történt és a sértett fél jogai Bokrossy Ca-
millo urat illetik meg.

Veér vezérigazgató úr megbízottai felük nevében kijel-
entik, hogy szolgálati idegességében, esetleg jókedvű évő-
dések közepette tett megjegyzéseivel vagy kijelentéseivel
még a legrejtettebb célzattal sem akarta nevezett úrléányt
megsérteni. Soha semmiféle alkalomkor vagy körülmények
között sértő szándék nem vezérelte. Tudatában volt mindig,
hogy előkelő úri család nőtagjával áll szemben és ezt igye-
kezett is mindig szem előtt tartani. Nemcsak ő, de neje is,
mindig úgyszólván családtagnak tekintették a fiatal és igen
érzékeny lelkületű úrléányt. Mély sajnálattal látja, hogy
évődései és tréfái mily végzetes félreértésekre adtak okot.
Bár érzi és tudja, hogy ártatlanul szolgáltatott okot ezen
félreértések láncolatára, hogy a nevezett úrléány és családja
iránti mély tiszteletéről és nagyrabecsüléséről újabb tanu-
ságot tehessen, késznek nyilatkozik tetszés szerint a leg-
messzebbmenő lovagias elégtételt megadni és ezt fel is
ajánlja.

Bokrossy nyug. felügyelő úr megbízottai kijelentik,
hogy ezen kijelentések elhangzása után enyhébben bírálják
meg az ügyet, felük részére a következő elégtételt kérik:
Veér vezérigazgató úr egy előre megállapított helyen és
órában, egy, az általuk megszövegezett formula felolvasásá-
val a négy megbízott, valamint a fivér jelenlétében kérjen
bocsánatot nevezett úrhölgytől, ünnepélyes keretek között.
Veér vezérigazgató úr megbízottai a kért elégtételt a

bemutatott formula elolvasása után felajánlják és felük részére kötelezővé ismerik el.

Bokrossy nyug. felügyelő úr megbízottai az általuk megszövegezett formulát a jegyzőkönyvhöz csatolják és a felajánlott elégtételt elfogadják.

A megbízottak együtiesen megállapítják, hogy az ünnepélyes bocsánatkérés 1942. július hó 3-án, vasárnap délelőtt 11 órakor a Regatta-Otthon olvasószobájában fog megtörténni.

Egyéb nem határozatot.

Ezekután mindkét fél képviselői kijelentik, hogy az ügy a lovagiasság szabályai szerint csak a bocsánatkérés megtörténte után fog befejezést nyerni.

Kmf.

Veér Gedeon udvari tanácsos megbízottai:

Hoppe Richárd ny. altábornagy s. k.

Wothan Alfréd ny. tábornok s. k.

Bokrossy Camillo nyug. felügyelő megbízottai:

Dedek-Simonyi Geyza őrnagy s. k.

Molya Bertalan százados s. k.

FOLYTATÓLAGOS JEGYZŐKÖNYV.

Felvétetett 1942. július hó 3-án délelőtt 11 órakor a Regatta-Otthon olvasószobájában.

A bocsánatkérés a megállapított feltételek értelmében megtörtént és ezzel az ügy a lovagiasság szabályai szerint befejezést nyert.

Veér Gedeon udvari tanácsos megbízottai:

Hoppe Richárd ny. altábornagy s. k.

Wothan Alfréd ny. tábornok s. k.

Bokrossy Camillo nyug. felügyelő megbízottai:

Dedek-Simonyi Geyza őrnagy s. k.

Molya Bertalan százados s. k.

NYILATKOZAT.

(Csatolva a jegyzőkönyvhöz.)

Minden erkölcsi kényszer nélkül, kizárólag lovagias férfiúi kötelességnek téve eleget, kijeletem az urak, valamint Bokrossy Camillo nyug. felügyelő úr előtt, hogy Bokrossy Izabella úrleányt soha, még rejtett szándékkal sem akartam kijelentéseimmel megsérteni. Mélyen fájjalom, hogy néha ingerültségemben avagy jókedvű évődéseim közepette tett megjegyzéseimmel erre alkalmat szolgáltattam. A legnagyobb készséggel úgy öngyása, mint családja iránti változatlan tiszteletem újabb bizonyításául ezennel ünnepélyesen bocsánatot kérek.

Egy kardpárbajjal végződő lovagias ügynél.

(Az ellenfeleknek nincs semmiféle kapcsolatuk a honvédséggel.)

JEGYZŐKÖNYV,

felvétellett Budapesten, a „Mars Hungaricus“ sportclub különtermében 1942. évi február hó 11-én K. B. és dr. N. F. urak között fölmerült lovagias ügyben.

Megjelentek: K. B. úr megbízásából: Zs. R. alezredes és B. K. őrnagy urak.

Dr. N. F. úr megbízásából: J. S. főmérnök és dr. K. S. ügyvéd.

A megbízottak megállapodtak, hogy a Sgardelli-féle Párbajkódex alapján tárgyalnak.

Tényállás: A megbízottak kölcsönös tájékoztatás után egyetértőleg a következő tényállást állapították meg: F. hó 9-én este 11 óra körül K. B. úr két nőrokona társaságában a már zsúfolt „New-York“-kávéházba tért be. Csak egy kis asztalt látott üresen, felhajtott székekkel, a hamutartón egy számolólapra írott névvel. A fizetőpincér azzal a megjegy-

zessel: „úgylátszik, az ügyvéd úr már nem jön“, a székeket visszahajította, a számolólapot a földre dobta és felajánlotta az asztalt K. B. úr társaságának.

Alig tíz percnyi ott tartózkodás után K. B. úr arra lett figyelmes, hogy a főpincérről egy úr hangos szóváltásba elegyedett és ilyen megjegyzéseket tett: „Neveletlenség attól az alaktól, egy nagy adag szemtelenség kell ahhoz, valakinek a lefoglalt asztalához telepedni.“ Majd a főpincér mentegető szavaira válaszolva: „Rúgta volna ki a fenébe ezt a vidéki pasit“. K. B. úr a hölgyekre való tekintettel, nem akarván azokat felesleges izgalmaknak kitenni, dr. N. F. urat, aki közben egy távolabbi asztalnál foglalt helyet, pincér által a kártyaszobába kérlette ki. Az odalépő dr. N. F. úrnak körülbelül ezeket a szavakat mondotta: „Reám vonatkoztatta azokat a vasok gorombaságokat?“ Dr. N. F. úr erre ingerült hangon válaszolt: „Közönséges parasztempó volt. Punktum!“ Ezzel sarkon fordult és gyorsan távozott. Miután a helyiség vendégei is figyelmesek kezdtek lenni, főleg azonban a hölgyekre való tekintettel K. B. úr minden botrányt kerülni akarván, a pincértől tudakolta meg dr. N. F. úr nevét és lakását. Másnap a fentebb megnevezett két megbízott úr útján dr. N. F. úrtól lovagias elégtételt kért.

Zs. R. alezredes és B. K. őrnagy urak, mint K. B. úr megbízottai előadják, hogy megbízójuk a fenti tényállásban előadottak alapján sértve érzi magát és lovagias elégtételt kér dr. N. F. úrtól. Dr. N. F. úr megbízottai, felük nevében az elégtételt felajánlják.

A megbízottak egyhangúlag megállapítják, hogy másodfokú sértés történt és a sértett fél jogai K. B. urat illetik meg.

Közel kétórai tárgyalás folyamán az ügy minden oldalról megvilágított, minden békés úton való megoldás módzata megbeszélés tárgyát képezte, de a tárgyalások

folyamán kitűnt, hogy a békés megoldás lehetetlen és teljesen el kellett ejteni.

A sértett fél, K. B. úr megbízottai a párbaj fegyverének a kardot ajánlják. Dr. N. F. úr megbízottai elismervén a sértett fél jogait, ezen ajánlatot tudomásul veszik. Közös megegyezés alapján megállapítatik, hogy a párbaj könnyű lovassági kardokkal, harcképtelenségig folvtatandó. Nyak-, csukló- és hónalj-bandage. Szűrés kizárva. A párbajt Zs. R. alezredes vezeti. Helyszíne: Honvéd gyalogsági laktanya tisztí vivőterme. Idő: 1942. évi február hó 12-én, délután 1 órakor.

Más megállapodások nem történtek.

Zs. R. alezredes s. k.
B. K. őrnagy s. k.

J. S. főmérnök s. k.
Dr. K. S. ügyvéd s. k.

FOLYTATÓLAGOS JEGYZŐKÖNYV.

A párbaj a megállapított feltételek értelmében megtörtént és az ötödik összecsapás után dr. N. F. úr súlyos megsebesülésével végződött. Dr. N. F. úr a jobboldali homlokcsontnál egy az orr nvergén áthaladó 8 cm. hosszú vágást kapott. A felek nem békültek ki.

Ezzel az ügy a lovagiasság szabályai szerint befejezést nyert.

Budapest, 1942. évi február hó 12-én 14 órakor.

Zs. R. alezredes s. k.
B. K. őrnagy s. k.
Dr. R. M. orvos s. k.

J. S. főmérnök s. k.
Dr. K. S. ügyvéd s. k.
Dr. E. K. orvos s. k.

Pisztolypárbajjal végződő lovagias ügynél.

(Ellenfelek egy tisztt és egy becsületügyi eljárás alá nem tartozó személy.)

JEGYZŐKÖNYV,

felvétel Budapest, a Magyar Casino különtermében 1942. évi február hó 11-én K. L. mérnök, m. kir. 2. honv. gyal. ezredbeli tartalékos hadnagy és dr. Z. B. ügyvéd urak között fölmerült lovagias ügyben.

Megjelentek: K. L. mérnök, tart. hadnagy úr megbízásából G. H. ezredes és P. S. őrnagy urak. Dr. Z. B. úr megbízásából N. O. és E. F. urak.

A megbízottak megállapodtak, hogy a Sgardelli-féle Párbajkédez alapján tárgyalnak.

Tényállás: Folyó hó 9-én a „Lux“ fürdő kertjében délután 6 óra felé K. L. úr a villamosmegálló felé futott, midőn egy út éles kanyarulatánál egyrészt sietségében, másrészt a kert rossz világítása következtében teljes erővel összeütközött dr. Z. B. ügyvéd úrral oly erővel, hogy annak szemüvege a földre esett és összetört. K. S. úr zavartan mentegetni igyekezett magát, de dr. Z. B. úr meg sem hallgatva szavait, pillanatnyi felindultságában K. L. urat arcul ütötte. A további tettlegességet egy arra haladó idősebb úriember akadályozta meg. Az ellenfelek a helyszínen névjegyet cseréltek. Másnap K. L. úr a fentebb megnevezett két megbízott úr útján lovagias elégtételt kért dr. Z. B. úrtól.

G. H. és P. S. urak, mint K. L. úr megbízottai előadják, hogy megbízójuk a fenti tényállásban előadottak alapján sértve érzi magát és lovagias elégtételt kér dr. Z. B. úrtól. Dr. Z. B. úr megbízottai, felük nevében a legmesszebbmenő elégtételt ajánlják fel.

A megbízottak egyhangúlag megállapítják, hogy harmadfokú sértés történt és a sértett fél jogai K. L. tart. hadnagy urat illetik meg.

Miután az ügy megvizsgáltott és a fenti tényállás egyetértőleg állapított meg, a további tárgyalások folyamán kitűnt, hogy a békés megoldás a jelen esetben teljesen lehetetlen. A sértett fél megbízottai a párbaj fegyverének a pisztolyt ajánlják. Dr. Z. B. úr megbízottai ezen ajánlatot tudomásul veszik és közös megállapodás alapján, a pisztolypárbaj feltételei a következőkben állapítatnak meg:

„Pisztolypárbaj előnyomulással.“ Távolság 30 lépés, a két korlátpont a felállítási pontoktól 5 lépésnyire van, tehát a legrövidebb lőtávolság 20 lépés. Kétszeri golyóváltás, sima légynélküli, új párbajpisztolyokkal. A pisztolyok a 29-ik gyalogezred fegyvermestere által töltendők és lepecsélt tokban hozandók a küzdőtérre. Lövési idő 15 másodperc, mely idő alatt mindkét félnek le kell adni lövéseit. „Csütörtökmondás“ lövésnek számít. A párbaj sebesülés esetén az első golyóváltás után is véget ér. A párbaj G. H. ezredes úr vezeti és ugyancsak ő számolja a lövési időt is. A pisztolypárbaj időpontjának megállapításánál K. L. mérnök, tart. hadnagy úr megbízottai hivatkozva arra, hogy felük mint tartalékos tisztt az A—46. Becsületügyi Szabályzat alapján a pisztolypárbaj megvívásához a jogosult katonai parancsnok előzetes engedélyt kell kikérnie, miért is kéri a párbaj időpontját az engedély megérkezése után kitűzni. Dr. Z. B. ügyvéd úr megbízottai nem akarnak figyelemmel lenni a katonai becsületügyi szabályzat határozványaira és felük nem hajlandó bevárni a K. L. hadnagy úrra vonatkozó kötelező előzetes parancsnoki jóváhagyást. K. L. hadnagy úr megbízottai ezek után az A—46. Becsületügyi Szabályzat Függelék IV. fejezet 28. pontja értelmében hozzájárulnak ahhoz, hogy a párbajt a Kódexszabta időn belül megvívják. Hely: a honvéd huszárlaktanya fedett lovardája. Idő: 1942. évi február hó 12-én, délután 1 órakor. A párbaj előkészületeinek megtételével egyhangúlag G. H. ezredes urat kértük fel.

Más határozat nem történt.

G. H. P. S. N. O. E. F.
mint K. L. úr megbízottai. mint dr. Z. B. úr megbízottai.

FOLYTATÓLAGOS JEGYZŐKÖNYV.

A párbaj a megállapított feltételek mellett és a megjelölt helyen megtörtént. A másodszori golyóváltásnál a lövedék dr. Z. B. úr jobb alsó lábszárát erősen horzsolta komolyabb sérülés nélkül. A felek nem békültek ki.

Ezzel az ügy a lovagiasság szabályai szerint befejezést nyert.

Budapest, 1942. február hó 12-én, 14 órakor.

G. H. P. S. N. O. E. F.
Dr. K. E. orvos. Dr. E. K. orvos.

Gogola Henrik ezredes.

A m. kir. 2. honv. gyal. ezred parancsnokának.

Budapest.

Budapest, 1942. évi február hó 12-én.

Jelentem, hogy Kotsis Lajos ezredbeli tartalékos hadnagy úr a mellékelt jegyzőkönyvben leírt kényszerítő körülmények között a mai napon pisztolypárbajt vívott.

A lovagias ügy jegyzőkönyvét az A—46. Becsületügyi Szabályzat Függelék IV. fejezet 28. pontja és a VI. fejezet 36. pontjának 2. bek. alapján mellékelten felterjesztem.

1. darab melléklet.

Gogola ezredes.

Budapest, VII., Baross-tér 20.

Hetedik rész.

KIEGÉSZÍTÉS.

XXI. FEJEZET.

AZ A-46. KATONAI BECSÜLETÜGYI SZABALYZAT KIVONATOS ISMERTETÉSE.

1. §. A becsületügyi eljárás célja és tárgya.

1. A becsületügyi eljárás célja mind a tisztállás közös becsületének, mind az egyes tisztek becsületének megóvása és épségben tartása.

2. Becsületügyi eljárásnak akkor van helye, ha tiszttel szemben olyan magatartás (cselekmény vagy mulasztás) gyanuja merül fel, amely nem egyeztethető össze a tisztállás közös becsületével, vagy a tiszt becsületével és ezért kérdésessé válik, vajjon az illető tiszt a tisztállás közös becsületének sérelme nélkül rendfokozatában meghagyható-e.

3. Csupán fegyelmi megtorlásnak van helye a tisztállás közös becsületét, vagy a tiszt becsületét csak kisebb fokban érintő magatartás esetén, amidőn tehát már eleve kétségtelenül megállapítható, hogy az vétkességet kimondó becsületügyi határozatot amúgy sem vonhat maga után.

Ily esetben fegyelmi fenytést az állományviszonyra (Szolg. Szab. I. R. 640. pont), valamint az elévülésre (Szolg. Szab. I. R. 643. pont) vonatkozólag egyébként fennálló korlátozásokra való tekintet nélkül ki lehet szabni

2. §. A becsületügyi szabályzat hatálya.

1. A becsületügyi szabályzat rendelkezéseinek a m. kir. honvédség és a m. kir. csendőrség valamennyi tisztje és tisztjelöltje állománycsoportjára és állományviszonyára való tekintet nélkül alá van vetve.

2. A „tábornokok“, „törzstisztek“ és „főtisztek“ megjelölés alatt e szabályzatban nem csupán a katonai állomány-nak hanem a többi tisztikarnak hasonló állású egyéneit is értjük.

3. Tiszten a jelen szabályzatban mindenütt tisztjelöltet (zászlós és hasonlóállású) is érteni kell.

3. §. Megelőző bűnvádi eljárás után becsületügyi elbírálás.

1. Katonai vagy polgári bűnvádi (ügyési), továbbá rendőri vagy polgári fegyelmi eljárásnak akár ítélettel, akár megszüntető végzéssel, félretételi határozattal történt jogerős befejezése után az illető tisztnek a bűnügyi stb. iratok tartalma alapján terhére róható mindennemű cselekményét vagy mulasztását becsületügyi szempontból is mindig el kell bírálni.

4. §. Rendfokozatból elbocsátás becsületügyi eljárás nélkül.

1. Becsületügyi eljárás mellőzésével közigazgatási úton kell rendfokozatából elbocsátani azt a tisztet.

I.

akit a polgári büntetőbíróság

a) büntett,

b) az 1913:XXXIV. tc.-be (a király, államfő megsértéséről és a királyság intézményének megtámadásáról szóló törvény) ütköző vétség, az 1921:III. tc.-ben (az állami és társadalmi rend hatályosabb védelméről szóló törvény)

meghatározott vagy az állam iránti hűség kötelmeit sértő bármely más vétség,

c) szemérem elleni vétség,

d) nyereségvágyból eredő vétség vagy kihágás miatt jogerősen elítélt;

II.

Akit a polgári büntetőbíróság hivatalvesztésre, a politikai jogok gyakorlásától való felfüggesztésre, vagy a viselt hivatal vagy állás, illetőleg az ügyvédség elvesztésére jogerősen elítélt;

III.

Akire megelőző katonai vagy polgári bűnvádi eljárás során az I. pontban részletezett cselekmények vagy mulasztások valamelyike rábizonyul ugyan, de emiatt őt elévülés, magánindítvány hiánya vagy visszavonása, kegyelmi vagy közkegyelmi tény (pertörlés) folytán elítélni nem lehetett.

A polgári tisztviselői, továbbá ügyvédi, orvosi stb. kamarai fegyelmi eljárások nem tartoznak e paragrafus hatálya alá még akkor sem, ha azok cselekményeképpen esetleg a viselt hivatal vagy állás elvesztésére hoztak jogerős ítéletet. Ily ügyeket a 3. §. értelmében kell elbírálni.

5. §. Becsületügyi eljárás megindítása.

1. A becsületügyi eljárást vagy hivatalból, vagy a tiszt saját kérelmére lehet megindítani.

2. Mindenki jogosult, a tiszt pedig köteles bármely tiszt oly cselekményét vagy mulasztását, amely nézete szerint a csorbítására alkalmas, az illető tiszt előljáró parancsnokságának (hatóságának) bejelenteni. Az ilyen jelentésben minden bírálathoz nélkül kizárólag a cselekmény vagy mulasztás tárgyilagosa leírására kell szorítkozni. A jelentéstevőt a Szolg. Szab. I. Rész III. pontjában meghatározott felelősség terheli. Tényleges katonai egyének a jelentést szolgálati

úton teszik meg. Ez a bejelentési kötelezettség tisztánél önmagával szemben is fennáll.

6. §. Becsületügyi eljárás elrendelésére jogosult parancsnokok.

1. Becsületügyi eljárás elrendelésére általában jogosultak:

a) mindazok a magasabb parancsnokok, akik a fennálló jogszabályok értelmében a bűnvádi üldözés elrendelésére illetékesek,

b) mindazok a katonaaállományú parancsnokok, főnökök, vezetők stb., akiket szervi határozványok, szolgálati utasítások, vagy külön rendeletek a bü. jogosult parancsnoki jogkörrel felruháznak. Mindezek a jogszabályok azonban csak azt a katonaaállományú parancsnokot, főnököt, vezetőt stb.-t ruházhatják fel jogosult parancsnoki jogkörrel, aki legalább törzstiszti rendfokozatban van és alárendeltjei felett a csapattest parancsnok fegyelmi fenyítő hatalmát gyakorolja.

2. Az 1. pontban foglalt feltételek fennforgása mellett a bü. eljárás elrendelésére jogosultak:

I. Csapattestek (ezred, önálló zászlóalj és osztály), intézetek stb. parancsnokai:

csapattestük, intézetük, stb. állományába tartozó, vagy oda tartósan vezényelt — bármely állománycsoportbeli — *főtisztek* ellen, kivéve azokat, akikkel szemben a IX. alpont alatti parancsnok jogosult a becsületügyi eljárás elrendelésére.

II. Csendőrkerületi parancsnokok:

a csendőrkerület állományába tartozó, vagy oda tartósan vezényelt — bármely állománycsoportbeli — *főtisztek* ellen, kivéve azokat, akikkel szemben a IX. alpont alatti parancsnok jogosult a becsületügyi eljárás elrendelésére.

III. A hadtestparancsnokok:

a) a hadtestparancsnokság, továbbá az alárendelt alakulatok (parancsnokságok, csapatok, hatóságok, intézetek, stb.) állományába tartozó, vagy oda tartósan vezényelt tényleges, úgyszintén a hadtest területén állandó lakóhellyel bíró nemtényleges *főtisztek* ellen, kivéve azokat, akikkel szemben az I—II., illetőleg a IV—IX. alpontok alatti parancsnokok jogosultak a becsületügyi eljárás elrendelésére, végül a nekik szervezetszerűleg ugyan alá nem rendelt, de „illetékes parancsnoki“ jogkörük alá tartozó mindama *főtisztek* ellen, akikkel szemben nem az I., vagy a IX. alpont alatti pk. jogosult a bü. eljárás elrendelésére,

b) a hadtestparancsnokság, továbbá az alárendelt alakulatok (parancsnokságok, csapatok, hatóságok, intézetek stb.) állományába tartozó, vagy oda tartósan vezényelt tényleges, úgyszintén a hadtest területén állandó lakóhellyel bíró nemtényleges *törzstisztek* ellen, kivéve azokat, akikkel szemben a IV—IX. alpontok alatti parancsnokok jogosultak a becsületügyi eljárás elrendelésére, végül a nekik szervezetszerűleg ugyan alá nem rendelt, de „illetékes parancsnoki“ jogkörük alá tartozó mindama *törzstisztek* ellen, akikkel szemben nem a VIII/b., vagy a IX. alpont alatti parancsnokok jogosultak a becsületügyi eljárás elrendelésére.

IV. A légierők parancsnoka, valamint

V. A folyámierők parancsnoka:

a) törzsükhöz, továbbá közvetlen alárendelt alakulataik állományába tartozó, vagy oda tartósan vezényelt *törzstisztek* ellen, kivéve azokat, akikkel szemben a VIII/b., illetőleg a IX. alpontok alatti parancsnokok jogosultak a becsületügyi eljárás elrendelésére.

VI. Magyarország Kormányzója katonai irodájának főnöke, a m. kir. honvéd vezérkar főnökének csoportfőnökei, a m. kir. honvédelmi minisztérium katonai főcsoport főnöke és katonáállományú csoportfőnökei:

a hozzájuk közvetlen beosztott, valamint a szervezet-szerűleg alájuk rendelt alakulatok és osztályok állományába tartozó, vagy oda tartósan vezényelt *főtisztek* és *törzstisztek* ellen, kivéve azokat, akikkel szemben valamely közötte előljáró, vagy a VIII/b., illetve IX. alpontok alatti parancsnokok jogosultak a becsületügyi eljárás elrendelésére.

VII. A m. kir. csendőrség felügyelője:

a) törzséhez, továbbá közvetlen alárendelt alakulatai (csapatok, hatóságok, tanfolyamok stb.) állományába tartozó, vagy oda tartósan vezényelt *főtisztek* ellen, kivéve azokat, akikkel szemben a II., illetőleg a IX. alpontok alatti parancsnokok jogosultak a becsületügyi eljárás elrendelésére,

b) a m. kir. csendőrség állományába (nyilvántartásába) tartozó, vagy oda tartósan vezényelt összes *törzstisztek* ellen, kivéve azokat, akikkel szemben a VI., illetőleg a IX. alpontok alatti parancsnokok (főnökök) jogosultak a becsületügyi eljárás elrendelésére.

VIII. A m. kir. honvéd vezérkar főnöke:

a) az állományába tartozó, továbbá a neki közvetlen alárendelt alakulatok (parancsnokságok, csapatok, hatóságok, intézetek, tanfolyamok stb.) állományába tartozó, vagy oda tartósan vezényelt *főtisztek* és *törzstisztek* ellen, kivéve azokat, akikkel szemben valamely közötte előljáró, vagy a IX. alpont alatti parancsnok jogosult a becsületügyi eljárás elrendelésére,

b) a tábornoki kar tagjai, tábornoki helyen beosztott

ezredesek, csapat- és intézetparancsnokok, végül csapatparancsnoki fegyelmi fenyítő hatalommal felruházott valamennyi parancsnok és vezető ellen, kivéve azokat, akikkel szemben a VII., illetőleg a IX. alpontok alatti parancsnokok jogosultak a becsületügyi eljárás elrendelésére.

IX. A bűnvádi üldözés elrendelésére illetékes parancsnokok:

megelőző katonai bűnvádi eljárás, vagy ügyészi előzetes megállapítások után mindazok ellen, akikkel szemben az illetékes parancsnoki jogokat gyakorolták.

3. A parancsnokok jogosultak mindenkor a szervezetszerű tagozás értelmében neki közvetlenül alárendelt tisztekre (Szolg. Szab. I. R. 63. pont), valamint a hozzájuk tartósan vezényelteltekre terjed ki, nem terjed ki azonban a tartósan elvezényelteltekre.

E rendelkezések alól kivételt képeznek azok az ügyek, amelyekben a parancsnok a 2./IX. alpont alapján gyakorolja a jogosult parancsnoki jogokat.

4. Ha egy és ugyanabban az ügyben több tiszt van együttesen érdekelve, tartozzanak azok bár különböző állománytestekbe, állománycsoportokba, vagy rangosztályokba, a parancsnoki jogokat és ezáltal az ügy egységes elbírálását a parancsnok gyakorolja, aki az érintett tisztek rangban legidősebbjének jogosult parancsnoka.

Ha egy becsületügyben tiszteken kívül karpaszományos is érintve van, magatartását — még az esetleges becsületügyi eljárás lefolytatása előtt — csapatparancsnoka által külön el kell bíraltatni. Célszerűségi szempontok fogják ily esetben meghatározni azt, hogy az elbírálás alapján esetleg szükséges — az E-36. jelz. Utasítás szerinti — bizottsági eljárás a tisztí becsületügyi eljárást megelőzze, vagy kövesse-e.

A két eljárást egyesíteni nem lehet.

7. §. A becsületügyi eljárás tagozódása, a jóváhagyásra hivatott parancsnokok, becsületügyek bejelentése.

1. A becsületügyi eljárás a jogosult parancsnoknak az eljárást elrendelő intézkedésével kezdődik és magában foglalja:

a) a becsületügyi választmány által megejtett ténymegállapításokat (*tényfelderítő eljárás*),

b) a tisztgyűlés határozatát a végtárgyalás szüksége, vagy a becsületügy fegyelmi befejezése tekintetében *tiszti-gyűlés*),

c) a bü. tanács véghatározatát (*végtárgyalás*).

A becsületügyi eljárás az eljárás befejezésére, illetve *jóváhagyására hivatott parancsnok* erről szóló döntésével nyer befejezést. (22., 28. és 38. §§.)

8. §. A jogosult parancsnok kötelességei feljelentés esetén.

1. A ténymegállapítások elrendelésére jogosult parancsnok elvileg és elsősorban az érdekelt tisztet utasítsa felderítő, vagy igazoló jelentés felterjesztésére.

2. Az 1. pontban említett jelentés beérkezte után a jogosult parancsnok azt mérlegelje, vajjon a följelentett, illetve bármely úton tudomására jutott cselekmény vagy mulasztás:

a) bűnvádi megtorlást igényel-e?

b) fegyelmi úton elintézhető-e? (Szolg. Szab. I. R. 637. és a jelen szabályzat 1. §-ának 3. pontja),

c) a bü. eljárás megindítását teszi-e szükségessé?

d) csupán a Szolg. Szab. I. R. 121. pontjában körvolozott valamely intézkedést követeli-e meg?

e) mindennemű intézkedést mellőzhetővé tesz-e?

Az elbírálás eredményéhez képest a jogosult parancsnok a megfelelő további intézkedéseket megteszi.

3. Ha a rendelkezésre álló adatok alapján nem lehet határozottan megállapítani azt, hogy a bü. eljárást feltétlenül el kell-e rendelni, akkor a jogosult parancsnok a döntéshez szükséges további *támpontok* beszerzése végett becsületügyi *előzetes megállapításokat* rendel el és ezek végrehajtásával a becsületügyi választmányt bízza meg, esetleg más célhoz vezető utat választ.

A parancsnok ily esetben határozottan jelölje meg azokat a körülményeket, amelyeknek felderítését és megállapítását szükségesnek tartja és amelyre vonatkozólag a büv. véleményét meghallgatni kívánja.

4. A büv. az előzetes megállapításokat az érdekelt tiszt meghallgatásával a lehető *legrövidebb időn belül* foganatosítsa és eljárásában — anélkül, hogy ez a pontosság vagy alaposság rovására menne — a legcélravezetőbb utat válassza. A feltétlenül szükséges tanukihallgatásokat is csak a parancsnok által megjelölt körülmények megállapítására kell korlátozni.

A becsületügyi választmány az előzetes megállapítások eredményét *véleményes jelentésben* foglalja össze.

5. A jogosult parancsnok a kivizsgálás eredményéről és döntéséről a *feljelentőt* — a tisztállás tekintélyvédelméért szem előtt tartva — megfelelően *értesítse*.

6. A ténymegállapítások elrendelése ellen kifogásnak, panasznak, vagy fellebbezésnek nincsen helye.

11. §. Az eljárás alatt álló jogai és kötelességei.

1. Az eljárás alatt álló *védőjét* az alábbi korlátozásokkal szabadon választhatja:

védő bármely állománycsoportbeli tényleges, vagy hivatalos állományból származó nemtényleges tiszt lehet, aki az eljárás alatt állóval legalább egyenlő, az illetékes bü. választmány elnökénél pedig nem magasabb rendfokozatú.

2. Az eljárás alatt álló a 10. §. 2. bekezdése értelmében *kizárási indítványt* terjeszthet elő.

3. Az eljárás alatt álló az ellene folyó becsületügyi eljárás *ténymegállapítási szakában* kivételes méltánylást érdemlő körülmények, vagy nyomatékos indokok alapján ügyének *átutalását* kérheti egy más bü. szervhez. A kérelem tekintetében, amennyiben az átutalás ugyanannak a hadtest-parancsnokságnak (légierők parancsnoka, folyamierők parancsnoka, csendőrség felügyelője) parancsnoklási körletében állomásozó (működő) bü. szervhez történik, az illető hadtest- stb. parancsnok, egyébként a honvéd vezérkar főnöke dönt. A kérelmet a jogosult parancsnok útján kell előterjeszteni, aki annak tárgyában az esetleg szükséges puhatolások megejtése után állást foglal.

Az eljárás késleltetésére irányuló törekvést meg kell akadályozni.

4. Az eljárás alatt állónak joga van első kihallgatásakor (20. §. 4/e. pont), valamint végkihallgatásakor (20. §. 5. p.), azonkívül az esetleges kiegészítő ténymegállapítás során ugyanily alkalmakkor a *bü. iratokba betekinteni*. Egyéb kivételes méltánylást érdemlő alkalmakkor a büv. adhat erre engedélyt. Tisztigyuflési és bü. tanácsi jegyzőkönyvekbe, valamint parancsnoki intézkedésekbe és döntésekbe, úgyszintén a jogosult pk. által külön megjelölt egyes iratokba betekintést engedélyezni nem szabad.

A betekintés alkalmával mindig a becsületügyi választmány két tagjának kell jelen lenni.

5. Az eljárás alatt álló a ténymegállapítások és a kiegészítő ténymegállapítások során *tanukihallgatásokat és kiegészítő megállapításokat javasolhat*. A javaslat teljesítése felől a büv. dönt. Az eljárás késleltetésére irányuló törekvést ebben az esetben is meg kell akadályozni.

6. Az eljárás alatt álló *mindenkor személyes és szóbeli vallomástételre van kötelezve*. A becsületügyi választmánynak azonban joga van arra, hogy írásbeli vallomást követeljen be, vagy az eljárás alatt álló kérelmére írásbeli jelentés előterjesztését engedélyezze. Az eljárás alatt álló

vallomását *nem* erősíti meg becsületére és kötelességére való hivatkozással, azonban tudatában kell lennie annak, hogy tudatos hamis vallomás vagy jelentés külön megtorlást — vádkiterjesztést — von maga után.

7. Az eljárás alatt álló *köteles védőjét* kihallgatásának, valamint a tisztigyuflés és tanács tárgyalásának helyéről és idejéről *értesíteni*.

8. Az eljárás alatt álló *köteles* a tisztigyuflés és a bü. tanács tárgyalása alkalmával előadott *védelmét írásban összefoglalva* a védőbeszéd befejezésekor az elnöknek átadni.

9. Az eljárás alatt állónak *jogában áll*, hogy a tisztigyuflésen és a becsületügyi tanács tárgyalásán oly *becsületügyi iratok felolvasását kérje*, amelyekét az elnök esetleg nem rendelte el. Ez a joga védelmének előadása közben is fennáll.

10. Az eljárás alatt álló védelmének előadása alkalmával mindazt felhozhatja, amit igazolására vagy mentiségére felhozni jónak és szükségesnek lát és eközben véleményét is szabadon nyilváníthatja. Ha azonban a védelem megengedett határait alaki vagy tartalmi tekintetben túllépi, a parancsnok vagy a bü. szervek intézkedéseit vagy eljárását tiszteletlen és fegyelmetlen módon bírálja, az illendőség és kölcsönös megbecsülés ellen vét, az állásfoglalás és állástekintély követelményeit jogosulatlan bíráló tárgyává teszi, vagy egyes személyek becsületét szükség nélkül és alaptalanul megtámadja, az elnök — egyízbeni figyelmeztetés után — a szót tőle megvonni köteles.

12. §. A védő (képviselő) jogai és kötelességei.

1. A védőt (képviselőt) mindazok a jogok és kötelességek megilletik, amelyek az eljárás alatt állót megilletik.

A védő (képviselő) az eljárás alatt álló érdekében lelkiismeretesen, megfontoltan és tapintatosan járjon el és oly mértékben vesse lathá egyéniségét, amennyire azt meggyö-

zödése követeli és amily mértékben ez az állásbecsületről alkotott fogalmakkal összeegyeztethető.

2. Nem lehet védő (képviselő) az a tiszt:

a) akire nézve a 10. §. 1. pontjában felsorolt kizárási okok valamelyike forog fenn, kivéve azt az esetet, amikor a megelőző bűnvádi eljárásban védőként működött közre.

b) aki oly *állandó* becsületügyi szervnek rendes vagy póttagja, amely az eljárás alatt álló ügyében eljárni, vagy ítékezni hivatott, avagy eljár, vagy ítékezett,

c) aki az eljárás alatt állónak, vagy az ügyben közreműködésre hivatott bü. szerv bármely tagjának előjárója.

3. A védő a védelem elvállalását — az eljárás alatt álló írásbeli meghatalmazásának csatolása mellett — személye szerint jogosult parancsnokának írásban bejelenteni köteles. Ha a jogosult parancsnok a védelem ellátása tekintetében akadályt fennforogni nem lát, hozzájárulását a meghatalmazásra rávezeti. A védő az ekként láttamozott meghatalmazást első védői ténykedése alkalmával az elnöknek átadja.

4. A védő a ténymegállapítások (kiegészítő ténymegállapítások) során az eljárás alatt álló kihallgatásánál jelen lehet. A kihallgatás helyét és idejét az eljárás alatt álló köteles a védővel közölni.

5. Becsületügyben eljáró védő díjazásra anyagi igényt nem támaszthat és ilyet el sem fogadhat.

A képviselő állományviszonya, rendfokozata, valamint működése tekintetében miben nem különbözik a védőtől. Mindkettő az eljárás alatt álló érdekeinek lelkiismeretes megóvására hivatott. Különség csupán alak tekintetben áll fenn annyiban, hogy a védőt eljárás alatt álló nevezi meg, a képviselőt pedig az előirt esetekben a parancsnok hivatalból rendeli ki. (20. §. 4. pont b) és c) bek., továbbá 25. §. 4. pont, végül 36. §. 3. pont 2. bek.)

14. §. A tényfelderítő eljárás elrendelése.

1. A tényfelderítő eljárás a jogosult parancsnoknak a 8. §-ban körvonalazott idevonatkozó rendelkezése alapján indul meg. A jogosult parancsnok a tényfelderítő eljárást elrendelő parancsában a *vádakat* pontokba foglalva felsorolja és a tényfelderítő eljárás elrendeléséről mind a becsületügyi választmányt, mind az eljárás alatt állót értesíti és a 7. §. 3. pontja értelmében egyidejűleg a honvéd vezérkar főnökéhez (csendőrség felügyelőjéhez) is — szolgálati úton — jelentést tesz. Egyúttal a becsületügyi választmánynak az ügyben keletkezett összes iratokat — ideértve az előzetes bü. megállapítások, valamint az esetleg megelőző bűnvádi eljárás iratait is, — továbbá az eljárás alatt álló minősítvényi táblázatának rövid és jellegzetes kivonatát, végül büntetési jegyzőkönyvének kivonatát kiadja.

A tényfelderítő eljárás megindítását, valamint az esetleg alkalmazott szigorításokat annak a csapattestnek, alakulatnak stb. tisztikar előtt, amelyhez az eljárás alatt álló (állók) tartozik — a vádak ismertetése nélkül — ki kell hirdetni.

2. A jogosult parancsnok akár a tényfelderítő eljárás elrendelésével egyidejűleg, akár az eljárás későbbi szakában arra utasíthatja az eljárás alatt állót, hogy állomáshelyét további rendelkezésig ne hagyja el, esetleg, hogy tartózkodási helyét a büv. állomáshelyére tegye át.

Kivételes esetben, amikor az állástekintély megköveteli, a jogosult parancsnok az eljárás alatt állót a *szolgálat alól is felmentheti* és a *tiszti intézménynek látogatásától is eltilthatja*. Ily kivételes esetnek kell tekinteni például azt, amikor az eljárás alatt álló cselekményével *közbotrányt* okozott, vagy azt az esetet, amikor a cselekményt a tiszti rendfokozattal, vagy az egyenruhával való *viSSzaéléssel* követte el.

Az egyenruhaviselési jog feljűggestése tekintetében a

Szolg. Szab. I. R. 335. pontja tartalmaz rendelkezéseket.

Az eme pont értelmében — úgyszintén az esetleg megelőzően lefolytatott bűnvádi eljárással kapcsolatban — alkalmazott korlátozó intézkedések (szigorítások) hatálya elvileg a becsületügyi eljárás jogerős befejeztéig tart. Indokolt esetben korábbi megszüntetésük a szigorítás elrendelésére jogosult parancsnok — egyenruhaviselési jog tekintetében a honvédelmi miniszter — hatáskörébe tartozik.

15. §. Becsületügyi választmányok.

1. A tényfelderítő eljárás lefolytatására *becsületügyi választmányok* vannak hivatva. Becsületügyi választmányok főtisztok, törzstisztek és a tábornoki kar tagjai számára külön-külön alakulnak.

2. A becsületügyi választmányok az elnökből, két rendes és két póttagból állanak.

3. A becsületügyi választmányok elnökét mindenkor a jogosult parancsnok nevezi ki, tagjait pedig az érdekelt alakulatok hivatásos tisztjei titkos szavazással választják.

4. Az elnök és a tagok a jogosult parancsnok és a tisztikar bizalmának letéteményesei, akiknek az állásbecsület és állástekintély fenntartására irányuló előkelő gondolkodást, önzetlenséget és fáradtságot igénylő munkásságát elismerni és megkönnyíteni a jogosult parancsnok feladata. A jogosult parancsnok a tényfelderítő eljárás, különösképpen pedig a tanukihallgatások gyors lebonyolítása érdekében a büv. működését a szükséghez és lehetőséghez képest szolgálati időn belül is engedélyezze.

5. A büv. elnöke és tagjai csak hivatásos, vagy a hivatásos állományból származott (ny. áll., szkv.) katonáállományú tisztok lehetnek. A póttagok a rendes tagok szolgálati akadályoztatása vagy távolléte (betegsége, szabadsága) esetén azok helyettesítésére vannak hivatva. Az elnök esetenkénti helyettesítésére a jogosult parancsnok intézkedik. Valamely végleg kilépő tag helyébe a legtöbb szavazatot

kapott — rendfokozatának megfelelő — póttag lép be. A hiányzó póttag helyét pótválasztással kell betölteni.

6. A büv. elnökének és tagjainak megbízatása egyaránt három naptári évre szól. Csonka év egész évnek számít. Az első megválasztást el kell fogadni. Újabb megválasztás alól az érdekelt kérelmére a jogosult parancsnok annyi időre, mint amennyit az illető tiszt a büv. rendes tagjaként eltöltött, felmentést köteles adni.

21. §. A jogosult parancsnok teendői a becsületügyi választmány indítványának előterjesztése után.

1. A jogosult parancsnok a hozzá előterjesztett előterjesztett előadás és bü. iratok alapján elbírálja, vajjon a tényfelderítő eljárás érdemi és alaki tekintetben egyaránt helytállónak és teljesnek tekinthető-e, avagy ennek kiegészítése szükséges-e és ha igen, mely irányban.

2. Ha a jogosult parancsnok a tényfelderítést hiányosnak vagy helytelennek találja, akkor annak kiegészítését, illetve újbóli lefolytatását rendeli el.

Ha pedig helytállónak tartja, a büv. indítványa felett az alábbiak szerint érdemben dönt:

a) ha a büv.-nak csak egy tagja is a tisztgyűlés egybehívását tartja szükségesnek, intézkedik a tisztgyűlés (25. §.) egybehívása iránt,

b) ha a büv. egyhangúlag a tisztgyűlés egybehívásának mellőzését javasolja, a jogosult parancsnok megítélése szerint azonban az eljárás alatt álló terhére megállapított cselekmények vagy mulasztások olyan súlyosak, hogy azok az álláskövetelmények szem előtt tartásával fegyelmi úton kellőképp megtorolhatónak nem látszanak, indokainak egyidejű közlése mellett, ugyancsak a tisztgyűlés egybehívása iránt intézkedik,

c) ha a büv. nem tartja szükségesnek a tisztgyűlés egybehívását és a *jogosult parancsnok* ezzel az indítvánnyal egyetért, akkor az esetleg indítványozott vagy szándékolt

feyelmi megtorlás egyidejű bejelentésével a bü. iratokat a jóváhagyásra hivatott parancsnokhoz előterjeszti, illetve amennyiben a jogosult parancsnok a 7. §. 2. pont értelmében egyben az eljárás befejezésére is hivatott, akkor az eljárást a 22. §. értelmében befejezi.

23. §. A tisztgyűlés rendeltetése.

1. A tisztgyűlés a m. kir. honvédség (csendőrség) tisztikarának képvisellete, felfogásának az adott becsületgyűben kifejezője, határozatával a tisztikar tekintélyének fenntartója és őre.

2. A tisztgyűlés rendeltetése az, hogy határozzon afelől, vajjon a tényfelderítés által az eljárás alatt álló terhére immár megbízhatóan megállapított cselekmények, illetve mulasztások:

a) az 1. §. 2. bekezdése szerint minősülő *becsület* csorbító cselekmények vagy mulasztások-e és ehhez képest a becsületgyű tanácsot végtárgyalás céljából egybe kell-e hívni, avagy

b) a becsületgyű tanács egybehívása nem szükséges.

Indokolt esetben a tisztgyűlés a bü. tanács egybehívásának mellőzésére irányuló határozata mellett javaslatot tehet az eljárás alatt állóval szemben esetleg teendő egyéb intézkedésre, pl. az 1. §. 3. bekezdése szerinti feyelmi felelősségrevonásra is.

3. A tisztgyűlés határozatának meghozatala alkalmával ne tévessze szem elől, hogy méltatlannak kímélése, vagy becstelenségek helytelenül felfogott bajtársiasságból való palástolása (Szolg. Szab. I. R. 30. pontja) nem szolgálja a tisztikar érdekeit.

26. §. A tisztgyűlés elnökének kötelességei, a tisztgyűlés lefolyása.

1. A tisztgyűlés elnöke a jogosult parancsnok által neki kiadott becsületgyűről a lehető legrövidebb idő alatt,

mindamellet oly alaposan tájékozódjék, hogy az egész anyagot *teljesen* ismerje, egyrészt, hogy a tisztgyűlés akadálytalan megtartását biztosíthassa, másrészt, hogy az állásfelfogás követelte megnyugtató határozat létrejöttét lehetővé tegye.

2. Mihelyt a tisztgyűlés elnöke a becsületgyű teljes anyagát ismeri, meghatározza a tisztgyűlés *helyét és idejét* és a tárgyalásra a tisztgyűlés *tagjait*, valamint az *eljárás alatt állót* — ez utóbbit legalább 8 nappal a tárgyalás napját megelőzően — átvételi elismervény csatolásával (tértivevénnyel) megidézi. Egyben felhívja arra, hogy a tárgyaláson személyesen jelenjen meg, vagy igazolt védőt küldjön, vagy védőiratát az elnökhöz idejében terjessze elő, mert különben a tisztgyűlés csupán a ténymegállapítások eredménye és a rendelkezésre álló iratok alapján fogja határozatát meghozni. Ugyancsak figyelmezteti, hogy a 11. §. 8. pontja értelmében személyes megjelenés esetében is védelmét írásban összefoglalva a védőbeszéd befejeztekor az elnöknek átadni köteles.

3. A tárgyalást a tisztgyűlés elnöke *vezeti*, örködik annak nyugalma és tekintélye felett és meggátol minden olyan törekvést, amely annak zavartalan lefolyását vagy méltóságát veszélyeztetné.

Az elnöknek erre a célra a következő *eszközök* állanak rendelkezésére: a helyszínen figyelmeztetés, szómegvonás és kizárás, a továbbiakban pedig az illető tiszt előljáró parancsnokságához teendő jelentés.

4. A tisztgyűlésről az 5. melléklet szerinti *jegyzőkönyvet* kell felvenni. Az elnök a tisztgyűlést az alábbi *alak-szerűségek* betartásával köteles vezetni:

a) az elnök a tisztgyűlést *megnyitja és megállapítja*, vajjon a kirendelt tagok jelen vannak-e és az összes megjelent egyének, ú. m. tagok, pótagok, eljárás alatt álló, védő stb. nevét *jegyzőkönyvbe foglalja*,

b) az elnök ezután megállapítja, van-e a tisztgyűlés

tagjai között olyan, aki a bü. eljárásból ki van zárva, illetve van-e kizárási indítvány. (10. §.) A kizárási tekintetében — esetleg tanácskozás és szavazás útján — a tisztgyűlés dönt. A tanácskozás és szavazás idejére az eljárás alatt állónak (védőjének, képviselőjének) a tárgyalási terem el kell hagynia. A szavazás nyíltan történik, a döntés szavazattöbbségen alapul, egyenlő szavazat esetén az elnök szavazat dönt.

A döntés megtörténte után az elnök az esetleg kizárt tagokat sorshúzás útján a póttagok közül pótolja, majd ennek rövid jegyzőkönyvi feljegyzése után az immár határozatképes tisztgyűlés érdemi tárgyalását megnyitja,

c) az elnök az előadás alapján ismerteti a tényállást. Ennek során bemutatja és felolvastatja azokat az iratokat és egyéb bizonyítékokat, melyek a leglényegesebb megállapításokat támogatják, illetve bizonyítják. A felolvasott iratok iratjegyzéki számát jegyzőkönyvbe vétezi,

d) ezután ismerteti az elnök a beigazolt vádbeli cselekményeket (terhelő körülmények), a súlyosító és enyhítő körülményeket, a büv. indítványát és adott esetben (21. §. 2. b) pontja) a jogosult parancsnoknak a tisztgyűlés egybehívására vonatkozó rendelkezését és annak indoklását,

e) ezt követően az elnök kérdést intéz a tisztgyűlés tagjaihoz, vajjon kívánnak-e még valamely irányban felvilágosítást vagy tájékoztatást, avagy a tényállást tisztán látják? A kívánt felvilágosításokat — szükség esetén az eljárás alatt állóhoz intézett kiegészítő kérdés után — megadja (a bü. előadóval megadatja), az esetleg pótlólag felolvasott iratok iratjegyzéki számát előjegyezteti,

f) az elnök megadja az engedélyt az eljárás alatt állónak (védőjének, képviselőjének) a védelem előadására. A védőbeszéd írott példányát a jegyzőkönyvhöz csatolja.

A védelem előadása után a jegyzőkönyvet az eljárás alatt állóval (védővel, képviselőjével) hitelesített (aláíratja) és távozásukra engedélyt ad,

g) az elnök — esetleg szünet közbeiktatása után — megnyitja a tanácskozást azzal, hogy az ügyet rövid összefoglalásban, amelyet írásban is a jegyzőkönyvhöz csatol, tömören megegyeszer ismerteti és a 23. §. lényeges rendelkezéseire való utalással felhívja a tagok figyelmét azokra a körülményekre, amelyeknek elhatározásukban döntő szerepet kell játszaniok,

h) az elnök alkalmat ad a tagoknak véleménynyilvánításra, indítványok előterjesztésére, döntő fontosságú körülmények megtárgyalására, az iratokba való betekintésre stb. A felszólalók nevét és a felszólalás lényegét a jegyzőkönyvben rögzíti,

i) a tanácskozás befejeztével az elnök elrendeli a szavazást, még pedig először ezekre az előzetes kérdésekre: nem szükséges-e a ténymegállapítások kiegészítése? Ha igen, mely irányban, vagy mely körülményekre nézve?

nem merült-e fel a tisztgyűlés tagjainak kétélye az eljárás alatt álló beszámíthatóságát illetően, avagy nem szükséges-e az eljárás alatt álló (védője, képviselője) által esetleg fölvetett és orvosi bizonyítvánnyal valószínűsített íly kétély tekintetében szakorvosi lelet beszerzése.

A tisztgyűlés az előzetes kérdésekre nyíltan szavaz, a döntéshez szavazattöbbség elégséges, szavazategyenlőség esetén az elnök dönt, az egyes indítványokat és azok tárgyában hozott döntést jegyzőkönyvbe kell foglalni,

k) ha az előzetes kérdésekre lefolytatott szavazás eredménye úgy kívánja, az elnök a tárgyalást berekeszti és a bü. iratokat a szükséges további intézkedések megtétele végett a jogosult parancsnokhoz előterjeszti.

A jogosult parancsnok a továbbiakban a 27. §. 2. pontja szerint jár el,

l) az előzetes kérdésekre lefolytatott szavazás után az elnök elrendeli a szavazást a főkérdésre. Ez előre elkészített szavazójegyekkel titkosan és pontonként az alábbiak szerint történik.

A szavazójegyek a következő szöveggel készülnek:

1. „A becsületügyi tanácsot véghatározat meghozatala céljából egybe kell hívni.“

2. „A becsületügyi tanács egybehívása nem szükséges (eljárás alatt álló magatartását fegyelmileg kell elbírálni“).

A tisztgyűlés minden egyes tagja akép szavaz, hogy a szavazójegy szövegének azt a részét, mely nem felel meg véleményének, *törli*. Az elnök nem szavaz,

m) a szavazás megtörténte után az elnök az egyes rendfokok rangban legidősebb tisztjeivel együtt *pontonként megállapítja a szavazás eredményét és ezt, mint a tisztgyűlés határozatát* — a tisztgyűlésnek a 23. §. 2. pont b) alpontja értelmében esetleg fegyelmi fenytésre tett javaslatával kiegészítve — a titoktartási kötelezettségre való egyidejű figyelmeztetéssel kihirdeti, *jegyzőkönyvbe foglalja*, azután a szavazójegyeket megsemmisíti.

Ahhoz, hogy a becsületügy a végtárgyalás mellőzésével befejezhető legyen, legalább kétharmad szavazattöbbségre van szükség, egyébként a bü. tanácsot a végtárgyalás céljából egybe kell hívni,

n) az elnök a tisztgyűlés jegyzőkönyvét a saját, valamint minden egyes rendfokozat rangban legidősebb tisztjének aláírásával hitelesíti, a tárgyalást bezárja és az iratjegyzék megfelelő kiegészítése után a bü. iratokat a jogosult parancsnokhoz előterjeszti.

Miután a tisztgyűlés taglétszáma hárommal mindig maradék nélkül osztható, a kétharmad többség is mindig maradék nélkül megállapítható lesz. Ezek szerint a bü. tanács egybehívását mellőző határozathoz katonaaállományú tiszt ügyében legalább 8:4, nem katonaaállományú tiszt ügyében legalább 10:5 szavazati aránynak kell mutatkozni.

27. §. A jogosult parancsnok teendői a tisztgyűlés után.

1. A jogosult parancsnok a hozzá előterjesztett tisztgyűlési jegyzőkönyvet *ellenőrzi* abban a tekintetben, vajjon

a tisztgyűlés egybehívása és tárgyalása során — ideértve a tisztgyűlés döntéseit is — nem történtek-e alaki, vagy a bü. eljárás lényeges alapelveibe ütköző hibák, azután a következőkép jár el:

a) ha csekélyebb jelentőségű, a hozott határozatot érdeemben nem befolyásoló *alaki* hibák mutatkoznak, azok kiküszöbölésére a tisztgyűlés elnökének bevonásával intézkedik,

b) ha azonban a határozat *érdemét befolyásoló* alaki hibát észlel, akkor a tisztgyűlést az ügy újbóli letárgyalására és az észlelt hiba kiküszöbölésére utasítja.

3. Ha a jogosult parancsnok a tisztgyűlésnek a főkéralpontja) lefolytatott szavazás eredményeképpen:

a) a ténymegállapítások kiegészítését tartotta szükségesnek, a jogosult parancsnok erre vonatkozólag intézkedik és a becsületügyi választmányt a kívánt irányban *kiegészítő előadás* (21. §. lábjegyzete) megszerkesztésére utasítja, majd ennek beérkezése után a tisztgyűlést újra egybehívja,

b) ha a tisztgyűlés a beszámíthatóság kérdésének eldöntésére *szakorvosi lelet* beszerzését tartotta szükségesnek, a jogosult parancsnok a 9. §. 3., illetve 5. pontja értelmében jár el.

3. Ha jogosult parancsnok a tisztgyűlésnek a főkérdésben hozott határozatát *érdemben helytállónak* tartja, akkor erről szóló véleményének kifejezése mellett a bü. iratokat a tisztgyűlés határozata szerint szükséges intézkedések — ide tartozik a fegyelmi fenytés kiszabása is — megtétele végett szolgálati úton a bü. eljárás jóváhagyására hivatott parancsnokhoz előterjeszti, illetve amennyiben a jogosult parancsnok a 7. §. 2. pontja értelmében egyben az eljárás befejezésére is hivatott, akkor a 28. §. 1. pont értelmében jár el.

4. Ha azonban a jogosult parancsnok úgy véli, hogy a tisztgyűlésnek a becsületügyi tanács egybehívásának mellőzésére szóló határozata — akár csak a beigazolt vád-

beli cselekmények (terhelő körülmények) egyike tekintetében is — az állásbecsületnek és a tisztikar ezen alapuló tekintélyének hátrányára szolgálhat, akkor idevonatkozó észrevételeit és indokait a bü. eljárás jóváhagyására hivatott parancsnok elé terjeszti, aki azután a 28. §-ban meghatározott jogai alapján végérvényesen dönt. Amennyiben a jogosult parancsnok a 7. §. 2. pont értelmében egyben az eljárás befejezésére is hivatott, akkor a 28. §. 2. pont értelmében intézkedik.

28. §. A bü. eljárás jóváhagyására hivatott parancsnok intézkedései a tisztgyűlés határozata alapján.

1. A bü. eljárás jóváhagyására, illetve befejezésére hivatott parancsnok (7. §.) a hozzá előterjesztett bü. iratokat a 27. §. értelmében *felülbírálja*, azután a bü. eljárás folytatása vagy befejezése tekintetében az alábbiak szem előtt tartásával *végérvényesen dönt*:

a) ha a tisztgyűlés a végtárgyalást szükségesnek tartotta, intézkedik a *végtárgyalás* (35. §.) megtartása iránt,

b) ha a tisztgyűlés a bü. tanács egybehívásának mellőzésére szóló határozatot hozott és ezzel a határozattal, valamint a netán javasolt egyéb intézkedésekkel a bü. eljárás jóváhagyására, illetve befejezésére hivatott parancsnok egyetért, megteszi a javasolt intézkedéseket, erről a jogosult parancsnokot, valamint az eljárás alatt állót értesíti, azután a bü. iratokat — a bü. eljárás befejezésére vonatkozó rendelkezéseivel kiegészítve — nyilvántartás és megőrzés végett a m. kir. honvéd vezérkar főnökéhez előterjeszti.

A jóváhagyásra, illetve befejezésre hivatott parancsnoknak ezzel a döntésével a bü. eljárás végleges befejezést nyert.

2. Ha a tisztgyűlés egybehívása vagy tárgyalása során — ideértve a tisztgyűlés döntéseit is — oly hibák fordulnak elő, amelyek a bü. eljárás lényeges alapelveibe ütköz-

nek, avagy a tisztgyűlésnek a bü. tanács egybehívásának mellőzésére szóló határozata — akár csak a terhelő körülmények (beigazolt vádbeli cselekmények) egyikére is — nem felel meg a 23. §-ban megállapított elveknek, a bü. eljárás jóváhagyására, illetve befejezésére hivatott parancsnoknak jogában áll az állásbecsület és a tisztikar ezen alapuló tekintélyének védelme érdekében, indokainak közlésével, *egy más tisztgyűlést egyízben* akár az egész ügy, akár csak a kérdéses terhelő körülmények újbóli tárgyalására és újabb határozathozatalra utasítani.

3. Ha ez *újabb tisztgyűlés* a bü. újabb tárgyalása során:

a) akként határozott, hogy a végtárgyalás megtartása szükséges, a jóváhagyásra, illetve befejezésére hivatott parancsnok ennek megfelelően intézkedik,

b) ha azonban a tisztgyűlés a kifejtett indokok figyelembevételével is a bü. tanács egybehívásának mellőzésére szóló határozatot hozott, a jóváhagyásra, illetve befejezésére hivatott parancsnok a becsületügvet a tisztgyűlés határozata szerint befejezi.

4. Az ily módon befejezett becsületügy újrafelvételét a 42. §. 2. pontjának rendelkezései alapján, idevonatkozó javaslatra vagy enélkül is, a m. kir. honvéd vezérkar főnöke (csendőrség felügyelője) rendelheti el.

29. §. A végtárgyalás célja.

1. A végtárgyalás célja az, hogy a tisztgyűlés által a bü. tanács elé utalt cselekmények felett a *bü. tanács végsőfokon határozzon* abban a tekintetben,

a) vajjon a cselekmények, a kísérő körülményeket is figyelembevételével (ilyenek lehetnek a tisztgyűlés rendfokozattal vagy bajtárs bizalmával való visszaélés, egyenruhában elkövetett botrányos cselekmények következtében nyilvános megszégyenülés stb.), az egyéni és tisztállás közös becsü-

letét oly mértékben érintik-e, hogy az eljárás alatt álló a tisztii álláskintetek sérelme nélkül rendfokozatában meg nem hagyható (*sértő határozat*), vagy

b) bár a cselekmények becsületsorbító jellege kétségbevonhatatlan, méltánylást érdemlő körülmények (mint amilyenek véletlen események közrejátszása, első botlás, a jóvátételre való törekvés stb.) megengedik, hogy a tisztikar a legsúlyosabb megtorlást ezúttal még mellőzze (*veszélyeztető határozat*), vagy végül

c) a bü. tanács úgy találja, hogy a cselekmények a tisztállás becsületét nem érintik, ennél fogva eljárás alatt állót azon vád alól, hogy magatartásával a tisztállás becsületét érintette, felmenti és indokolt esetben vele szemben fegyelmi fenyítést, vagy más intézkedést javasol. (*Felmentő határozat.*)

2. A bü. tanács határozatának meghozatalakor tartsa szem előtt, hogy határozatával a becsületügy végérvényes befejezésére kell a becsületügy jóváhagyásra hivatott parancsnok számára alapot nyújtania, ennél fogva azt egyrészt lelkiismeretes és elfogulatlan mérlegelésből folyó szabad meggyőződés, másrészt a tisztikar tekintélyének fenntartására irányuló köteles törekvés jellemezze.

30. §. Becsületügyi tanácsok általában.

1. A végtárgyalás megtartására a becsületügyi *tanácsok* vannak hivatva.

Becsületügyi tanácsok főtisztek, törzstisztek és a tábornoki kar tagjai számára külön-külön alakulnak.

2. A bü. tanács az *elnökből és 4 tagból áll*. Esetleges helyettesítésükre egy elnökhelyettes és 8 póttag szolgál.

3. A bü. tanács *elnökét és elnökhelyettesét* a becsületügyek jóváhagyására, illetve befejezésére hivatott parancsnok nevezi ki, *rendes- és póttagjait* pedig az érdekelt tisztikarok titkos szavazással választják.

4. Ha az eljárás alatt álló nem katonaállományú tiszt, akkor a bü. tanács 2 katonaállományú tagja helyébe az eljárás alatt álló állománycsoportjához tartozó, legalább azonos rendfokozatú (rangosztályú) két tiszt lép. Esetenkénti kirendelésükre a jóváhagyásra, illetve befejezésre hivatott parancsnok intézkedik. (35. §.)

5. A tanács elnökének, elnökhelyettesének, tagjainak és póttagjainak megbízatása három naptári évre szól. Csonka év egész évnék számít. A választás idejét a parancsnok úgy rendelje el, hogy az átmenet fennakadás nélkül biztosítva legyen. Az évközben beálló hiányokat akként kell pótolni, hogy a végleg kilépő rendes tag helyébe a legtöbb szavazatot kapott póttag, a kieső póttag helyébe pedig az a tiszt lép, aki a legutóbbi választáson a következő legtöbb szavazatot kapta. Az első megválasztást el kell fogadni, újabb megválasztás alól az illető tisztnek — kérelmére — felmentést kell adni annyi időre, mint amennyit a bü. tanács rendes tagjaként eltöltött.

A bü. tanácstagok választását is a 15. §. 3. pontjához fűzött lábjegyzetben foglaltak szerint kell megejteni.

6. A bü. tanács elnöke és tagjai a parancsnok és a tisztikar bizalmának letéteményesei. Az állásbecsület és állás tekintély fenntartására irányuló, előkelő gondolkodást, önzetlenséget és fáradságot igénylő munkásságukat minden parancsnok elismerni és előmozdítani köteles.

39. §. A jogerős véghatározat következményei.

1. Az a tiszt, akit a tisztállás becsületének *megsértésében* vétkesnek mondtak ki, elveszti rendfokozatát.

Ténylegesállományú tisztteknél a rendfokozat elvesztésével a rendfokozatszerű illetmények (tényleges vagy vára-kozási illetmények) elvesztése is együtt jár.

Az állásbecsület megsértésében vétkesnek talált és ennek folytán rendfokozatát *vesztett tényleges* tisztet a honvédelmi miniszter a m. kir. honvédségről szóló 1921:XLIX.

tc. 19. §-ának 5. bekezdésében foglalt rendelkezésekhez képest a honvédség kötelékéből elbocsátja. Az érintett tiszt rendfokozatszerű illetményeit a bü. határozat jogerőre emelkedése után a fogyasztási csekkre nézve fennálló elvek szerint végleg be kell szüntetni. (G—10. Illetmény Szabályzat I. Fejezet 24. §. 4. pont.) Az ilyen volt tiszt a katonai ellátásról szóló 1921:XXXII. tc. 6. §-ának *d*) pontjához képest nyugellátásra való igényét is elveszti. A honvédelmi miniszter azonban a most idézett törvény 9. §-ának 1. bekezdése alapján beigazolt rászorultság és érdemesség esetén a törvényes mérték teljes összegéig terjedhető ellátási illetményeket (különleges ellátás) ítélhet oda.

Nyugállományú tiszt rendfokozatának becsületügyi úton történt elvesztés esetében is megtartja nyugellátása további élvezetére vonatkozó igényjogosultságát. (1921:XXXII. c. 15. §. *k*) pontja.)

Ha a bü. tanács a kitüntetések elvonását indítványozta, vagy ha elvonásukat a jóváhagyásra, illetve befejezésre hivatott parancsnok, vagy a m. kir. honvéd vezérkar főnöke (csendőrség felügyelője) tartja szükségesnek, az Államfő idevonatkozó elhatározásának kieszközlése iránt a honvédelmi miniszterhez kell felterjesztést tenni.

Hasonló előterjesztést kell tenni az esetleg javasolt (37. §. 1./n. pont) altiszti vagy tisztési rendfokozat odaítélés tekintetében is.

2. Az a tiszt, akit a tisztállás becsületének *veszélyeztetésében* találtak vétkesnek, intésben részesül, aminek következményeképpen őt a honvédelmi miniszter az A—7—4. jelzésű Rangmeghatározási Szabályzat 5. §-ának 14. pontja értelmében rangban — fél évfolyamévvvel — hátrább helyezi.

Az intés hatálybalépése napjának feltüntetésével a tiszt minősítési táblázatában elő kell jegyezni.

Az A—7.—3. jelzésű Szabályzat a minősítvényi táblázatok szerkesztésére c. szolgálati könyv 4. melléklete szerint

az intést az időpont feltüntetésével a minősítvényi táblázat 4. lapjának 11. rovatába kell bevezetni.

Oly (nyugállományú, szolgálaton kívüli) tisztéknél, akiről minősítvényi táblázatot már nem szerkesztenek, a megintést utolsó évi minősítésük 11. rovatán kívül nyilván tartási lapjukban is elő kell jegyezni.

Ha a *megintett tiszt* az intés hatálybalépésének napjától számított 1 éven belül újabb olynemű cselekményt követ el, amely miatt ellene bü. eljárás indul és ez a bü. eljárás is veszélyeztető határozattal végződik, ennek az újabb veszélyeztető határozatnak következményei és kihatásai ugyanazok, mint a sértő határozatnak.

Veszélyeztető határozat esetén a jóváhagyásra, illetve befejezésre hivatott parancsnok a határozat alapjául szolgáló cselekmények (mulasztások) miatt az adott intéssel egyidejűleg fegyelmi fenytést is kiszabhat.

3. Ha az eljárás alatt állót akár veszélyeztető, akár felmentő határozattal kapcsolatban fegyelmi úton megfenyítik, a fegyelmi fenytés kiszabására, végrehajtására, kihirdetésére és előjegyzésére vonatkozólag a Szolg. Szab. I. R. XIII. fejezetben, valamint a jelen szabályzat 1. §. 3. bekezdésében foglalt rendelkezések irányadók.

42. §. Újrafelvételi eljárás.

1. A már jogerősen befejezett bü. eljárás újrafelvételének akkor van helye, ha az alapeljárás során ismeretlen *utólag felmerült körülményekből*, illetőleg bizonyítékokból arra lehet következtetni, hogy a határozat téves adatok alapján jött létre, ennél fogva az helytállónak és igazságosnak nem tekinthető.

Az újrafelvételi eljárás nem azonos a visszahelyezési (rehabilitációs) eljárással. Az újrafelvételi eljárás esetleges tévedéseket vagy sérelmeket van hivatva helyrehozni, ezzel szemben a visszahelyezési eljárás a Legfelsőbb kegyelmi

tény esetleges gyakorlását van hivatva előkészíteni. (44. §.)

Az újrafelvételi eljárást mind az eljárás alatt álló jávára, mind annak hátrányára el lehet rendelni.

2. Ugyancsak újrafelvételnek van helye akkor is, ha a m. kir. honvéd vezérkar főnöke (csendőrség felügyelője) az alapeljárás irataiból jut arra a meggyőződésre, hogy a határozatot az ítélkező bü. szerv tagjainak *tevéde*sé folytán nem lehet helytállónak és igazságosnak elfogadni.

3. Az 1. pont alapján az újrafelvételt mind az érdekelt (védője, képviselője, mind az eljárásban közreműködött bármely parancsnok kezdeményezheti. A kérelmet, amelyben határozottan meg kell jelölni mindazokat az okokat, körülményeket és bizonyítékokat, amelyek az újrafelvétel elrendelésére alkalmasnak látszanak, döntésre ahhoz a parancsnokhoz kell előterjeszteni, aki a becsületügyben a jóváhagyásra hivatott parancsnok (7. §. 2. p.) jogait gyakorolta.

4. A 3. pontban említett parancsnok — szükség esetén valamely bü. választmány véleményének meghallgatása után, amely azonban a tényfelderítő eljárást vagy kiegészítő tényfelderítő eljárást végzett büv. nem lehet, — dönt afelől, vajjon az újrafelvételi eljárást elrendeli-e, vagy sem, döntését az érdekelttel közli és arról a m. kir. honvéd vezérkar főnökének is jelentést tesz.

5. Ha a döntésre hivatott parancsnok az újrafelvételt elrendeli, akkor az újrafelvett eljárás során a *jogosult parancsnok* jogait ő maga gyakorolja.

6. Az újrafelvett eljárásban azok a bü. szervek, amelyek az alapeljárásban közreműködtek, részt nem vehetnek. Egyébként az újrafelvételi eljárást az alapeljárásra fennálló szabályok szerint kell lefolytatni, annak során azonban az esetleg módosult tényállás tekintetében is legalább a tisztgyűlés határozatát be kell szerezni. A tisztgyűlés határozatának és az esetleg egybehívott bü. tanács véghatáro-

zatának alapjául az újonnan lefolytatott tényfelderítő eljárás eredménye szolgál.

7. Az újrafelvételi eljárásban a *jóváhagyásra hivatott parancsnok jogait* minden ügyben a m. kir. honvéd vezérkar főnöke gyakorolja.

Ha az újrafelvételi eljárás eredménye eltér az alapeljárás eredményétől, a hozott új határozat hatálybalépítésével egyidejűleg a m. kir. honvéd vezérkar főnöke az alapeljárás során hozott határozatot megsemmisíti.

43. §. Tiszti rendfokozatról való lemondás.

1. Minden tisztnek jogában áll, hogy a bü. eljárásnak vagy következményeinek elkerülése végett rendfokozatáról lemondjon. Az erre vonatkozólag előterjesztett kérelem teljesítését csak akkor lehet megtagadni, ha az érintett tiszt katonai bünvádi eljárás alatt áll, vagy ha az ellene folyamatban lévő bü. eljárás már a végtárgyalás megnyitásáig jutott.

A tiszti rendfokozatról való lemondás joga az 1921. évi XLIX. tc. 19. §-ának rendelkezésein alapul és illetmények tekintetében alábbi következményei vannak:

1. tényleges tiszt a rendfokozatról való lemondás tényével egyben illetményéről is lemond. A honvédelmi miniszternek azonban jogában áll részére kérelmére, beigazolt rászorultság esetén a törvényes mérték teljes összegéig terjedhető ellátási illetményeket oda ítélni. (1921. évi XXXI. tc. katonai ellátási törvény 9. §-a.),

2. nyugállományú tisztnek a rendfokozatról való lemondással egyidejűleg nyilatkozatot kell előterjesztenie arra vonatkozólag, hogy nyugellátásáról is lemond-e vagy sem. Ha a nyugellátás további meghagyását kérve mondott le és lemondását elfogadták, nyugdíjának további élvezete nem szűnik meg. (1921. évi XXXII. tc. 15. §. k) pontja.) Ez esetben azonban a kérelmezőnek köteleznie kell magát

arra, hogy esetleges polgári, állami, vagy ezzel egyenlőnek tartott szolgálatban való alkalmaztatását, illetményei összegét, esetleges emelkedését a honvédelmi miniszternek azonnal jelenteni fogja.

2. A tiszti rendfokozatról való lemondás elfogadására irányuló kérelmet mindig írásban és a honvédelmi miniszterhez címezve kell a jogosult parancsnoknál benyújtani.

3. A jogosult parancsnok a kérvényt az anyakönyvi lap másolatának csatolása mellett szolgálati úton — soronkívül — a jóváhagyásra hivatott parancsnokhoz, ez utóbbi pedig ugyancsak szolgálati úton és soronkívül a m. kir. honvéd vezérkar főnökéhez (csendőrség felügyelőjéhez) terjeszti elő. A kérvény láttamazási záradékában az esetleg folyamatban lévő katonai bünvádi vagy bü. eljárás állását jelenteni kell. Ha a bü. eljárás már a végtárgyalás megnyitásáig jutott, a jóváhagyásra hivatott parancsnok a lemondás elfogadása vagy elutasítása tekintetében is véleményt terjeszt elő.

4. A m. kir. honvéd vezérkar főnöke (csendőrség felügyelője) a lemondás elfogadására vagy elutasítására nézve, jelen §. 1. pontjának rendelkezéseit szem előtt tartva, állást foglal és állásfoglalását az ügyiratokkal együtt a honvédelmi miniszterhez döntés végett előterjeszti. Ha a honvédelmi miniszter a lemondást elfogadta, a m. kir. honvéd vezérkar főnöke, illetve a csendőrség felügyelője a bü. eljárást megszünteti. Ez utóbbi eme intézkedését a m. kir. honvéd vezérkar főnökének bejelenti.

5. Függetlenül a lemondási kérelemnek jelen §. 3. pontjában meghatározott soronkívüli előterjesztésétől, gondoskodni kell arról is, hogy a bü. eljárás alapjául szolgált cselekmények vagy mulasztások lényege egy esetleges későbbi visszahelyezési (rehabilitációs) eljárás céljaira összefoglaltassék, továbbá, hogy a rendfokozatról való lemondással kapcsolatban a tiszti kitüntetések meghagyása vagy elvonása, valamint altiszti vagy tisztesi rendfokozat

esetleges adományozása tekintetében is döntés történjék. Ezért a jogosult parancsnok:

a) ha a tényfelderítő eljárás még nincs befejezve, gondoskodik az eljárás alapjául szolgáló cselekményeknek a rendelkezésre álló adatok alapján való megállapításáról és utasítja a bü. választmányt, hogy mind a kitüntetések meghagyása vagy elvonása, mind valamely altiszti vagy tisztesi rendfokozat esetleges odaítélése tekintetében véleményt nyilvánítson,

b) ha a kérelem oly időben érkezik, amidőn a tényfelderítő eljárás már be van fejezve, azaz az előadás már meg van szerkesztve, csupán a kitüntetések meghagyása vagy elvonása, illetve az altiszti vagy tisztesi rendfokozat odaítélése tekintetében kell a büv. véleményét pótlólag beszerezni.

A jogosult parancsnok az ekként kiegészített bü. iratokat véleményezve, szolgálati úton, a jóváhagyásra hivatott parancsnokhoz, ez utóbbi pedig ugyancsak véleményezve, szolgálati úton, a m. kir. honvéd vezérkar főnökéhez (csendőrség felügyelőjéhez) terjeszti elő, aki azután azokat állásfoglalásával kiegészítve, a további szükséges intézkedések megtétele végett a honvédelmi miniszterhez terjeszti.

6. Ha a lemondásra vonatkozó kérvény már a becsületügyi tanács tárgyalása után, tehát oly időben érkezik be, amidőn a bü. tanács esetleges sértő határozattal kapcsolatban már a kitüntetések meghagyása vagy elvonása és altiszti vagy tisztesi rendfokozat odaítélése tekintetében is indítványt tett (37. §. 1. pontjának *m*) és *n*) alpontjai), a büv. véleményét nem kell ezekre külön beszerezni, hanem csupán a bü. iratokat kell a jóváhagyásra hivatott parancsnok véleményével kiegészítve a m. kir. honvéd vezérkar főnökéhez (csendőrség felügyelőjéhez) előterjeszteni.

7. A m. kir. honvéd vezérkar főnöke (csendőrség felügyelője) a honvédelmi miniszter, illetve az Államfő döntésének beérkezése után a bü. iratokat a lemondás elfogad-

sára, a kitüntetések meghagyására vagy megvonására, végül az altiszti vagy tisztesi rendfokozat odaítélésére vonatkozó rendelkezésekkel kiegészítve, lezárja és a 47. §. értelmében megőrzi, illetve a csendőrség felügyelője megőrzésre a m. kir. honvéd vezérkar főnökéhez előterjeszti.

REHABILITÁLÁSI ELJÁRÁS.

44. §. Rendfokozat visszaadása kegyelmi úton. (Rehabilitáció.)

1. Volt tisztek (tisztjelöltek), akik rendfokozatukat bűnvádi vagy becsületügyi eljárás következményeképpen elvesztették, vagy abból közigazgatási úton elbocsáttattak, vagy arról önként lemondottak, egykor viselt tiszti (tisztjelölti) rendfokozatukat Legfelsőbb kegyelemből *kivételesen* visszanyerhetik, ha cselekményük természetéhez viszonyított megfelelő *hosszú idő* eltelte alatt kétségtelen bizonyosságát adták annak, hogy előbbi hibájukat tőlük telhetőleg *jóvátették*, a polgári társadalom megbecsülését kivívták, különleges *érdemeket* szereztek, ennél fogva a tisztikarba való esetleges visszavételük nem szolgálhat a tiszti állás tekintélyének hátrányára.

2. A rendfokozatnak Legfelsőbb kegyelemből való kivételes visszaadását a 7. melléklet szerinti kérvényben kell kérni, melyet az alábbiak szerint kell előterjeszteni:

I. volt törzstiszteknek, főtiszteknek és tisztjelölteknek közvetlenül annak a hadtestnek a parancsnokához, amelyhez állományilletékes csapattestük tartozik, vagy — amennyiben állományilletékes csapattestük nincs, — amelynek nyilvántartásában állanak, vagy legutoljára állottak,

I. a *légierőktől* és *folyamierőktől* származott volt törzstiszteknek, főtiszteknek és tisztjelölteknek közvetlenül a m. kir. légierők, illetve a m. kir. folyamierők parancsnokához,

III. volt *csendőrség* törzstiszteknek, főtiszteknek és tisztjelölteknek közvetlenül a m. kir. csendőrség felügyelőjéhez,

IV. a *tábornoki* kar volt tagjainak közvetlenül a m. kir. honvéd vezérkar főnökéhez.

Azok a hivatásos állományból származó volt tisztek, akik tiszti rendfokozatukat a *tényleges* állományban vesztették el, egykor viselt tiszti rendfokozatukat csak a szolgálaton kívüli viszonyban nyerhetik vissza. Ennélfogva ily egyének rendfokozatuk visszaadása iránti kérvényükhöz csatolják a szolgálaton kívüli viszonyba helyezésre vonatkozó és külön rendeletekben megállapított minta szerint szerkesztett és felszerelt kérvényüket is. (Lásd: 1925. évi 7. sz. Honvédségi Közlönyben megjelent 2471/eln. 8—1925. és az azt kiegészítő 8304/titk. 8—1925. sz. honvédelmi miniszteri rendeleteket.)

3. A visszahelyezési eljárásban a jogosult parancsnoki jogokat az a parancsnok (főnök) gyakorolja, akihez a kérvényt a 2. pont értelmében előterjeszteni kellett.

4. A *parancsnok* a hozzá előterjesztett kérvényt mindezek előtt alaki tekintetben megvizsgálja és szükség esetében folyamodót annak jelen szabályzat 7. melléklete szerinti újraserkesztésére (kiegészítésére) utasítja. Azután beszerzi az esetleges megelőző eljárásra, vagy a tiszti rendfokozatról való lemondásra vonatkozó iratokat és azok birtokában elbírálja a kérelmet atekintetben, hogy a rendfokozat visszaadásának jelen §. 1. pontjában foglalt feltételei megvannak-e legalább oly fokban, hogy a kérelem érdemi tárgyalás alá vehető, vagy sem.

A *parancsnok*, ha szükségesnek látja, *döntéshez* egy — a folyamodó volt rendfokozata szerint illetékes — becsületügyi választmány véleményét is beszerezheti.

Ha a folyamodót tiszti rendfokozatából kóros elmeállapotban elkövetett cselekmények miatt jelen szabályzat 4. §. 4—8. pontja értelmében bocsátották el, a visszahelyezési eljárás megindítása előtt szakorvosi leletet kell a honvédelmi miniszter útján beszerezni atekintetben, hogy egészségi állapotja javult-e annyira, hogy a tiszti rendfokozat